

Opinnäytetyö (AMK)

Tietotekniikka

Mediatekniikka

2012

Kalle Nieminen

TÖLLIN TIE – KYLÄ, JOLLA EI OLE NIMEÄ

– Töllin kyläkirjan toimittaminen

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Tietotekniikka | Mediatekniikka

Joulukuu 2012 | 42

Ohjaajat: Ins. (AMK) Keijo Leinonen, FT Mika Luimula

Kalle Nieminen

TÖLLIN TIE – KYLÄ, JOLLA EI OLE NIMEÄ

– Töllin kyläkirjan toimittaminen

Opinnäytteen tarkoituksena oli toteuttaa Töllin kyläkirja Adobe CS4 -ohjelmiston avulla, saattaa se painokelpoiseen High Resolution PDF -muotoon ja painattaa se. Työssä käytettyjä CS4-ohjelmistoon kuuluvia ohjelmia olivat Illustrator, Indesign ja Photoshop. Indesignia käytettiin kirjan taittamiseen, Illustratioria kuvittamiseen ja Photoshopia kuvien käsittelyyn. Ohjelmien tuottamat tiedostomuodot tukivat toisiaan, mikä antoi mahdollisuuden aineiston liikutteluun ja muokkaamiseen niiden välillä. Projektin lähtökohtana oli tieto siitä, että aineistoa kyseisen työn tekemiseen oli saatavilla sekä kyläläisiltä että internetistä. Kirjan kokoaminen alkoi aineistonkeruulla, eteni aineiston läpikäymisen ja karsimisen jälkeen tiedonkeruuvaiheeseen ja siitä kirjoittamis-, kokoamis- ja taittovaiheeseen.

Pääasiallisimmat työssä saavutetut tulokset olivat Töllin kylän historian selvittäminen ja kiteyttäminen visuaalisesti näyttäväksi kirjaksi sekä työssä käytettyjen ohjelmien ja laitteiden käytön sisäistäminen ja niiden käytön soveltaminen. Ilman työssä käytettyjen ohjelmien ja laitteiden käyttötaitoa ei kirjan tekeminen olisi ollut mahdollista.

Työn tekeminen antoi selkeän kokonaiskuvan kirjaprojektin etenemisestä eli aineiston muuttamisesta kirjaksi. Se kehitti tekijän ammattitaitoa niin jäsentelyssä, kirjoittamisessa, kuvien käsittelyssä, kuvittamisessa, taittamisessa kuin valokuvaamisessakin. Projektin tekninen eli kirjallinen osa toimii kirjan toimittamistyön apuna.

ASIASANAT:

graafinen suunnittelu, julkaisu, kuvien käsittely, kuvitus, taitto, typografia, vektorigrafiikka ja visuaalinen suunnittelu

Kalle Nieminen

TÖLLI – THE VILLAGE WITH NO NAME

– Editing the Töllli village book

The aim of the project Töllli – the Village with no name was to plan, create and put together a history book about a village called Töllli, transform it to printable High Quality PDF format, publish the book and sell it to customers. The book was created using Adobe CS4 product. The project included Adobe CS4 software such as Illustrator, Indesign and Photoshop, which served for different functions. Illustrator helped to illustrate those parts of the book that did not have photos. The whole publishing work was done with desktop publishing software Indesign. Photoshop is the photo editing software which was used to edit photos. Because all the main applications used in this work were Adobe CS4 product applications, it was easy to move, control, and edit materials between the different software.

In the beginning of the project, only a few materials existed: maps, old documents, old newspapers and photos. Planning the book was the first step. The main issue was what to include. Gradually the contents were built up, they became more logical and the big picture started to take shape. The main results of the project were to find out about the history of the Töllli village and put it together into a visually ambitious book. Also, getting to know, assimilating and adapting the software and equipment that were operated in the project were major issues. Without this knowledge, finishing the project would have been impossible.

This project enhanced significantly the author's knowledge about how to put a book together basically from scratch. It developed the author's expertise in photo-editing, photographing, publishing, writing, typography and vector graphics. The main goal for this technical part of the project is to be informative for those who are interested in publishing.

KEYWORDS:

graphic design, illustrating, layout, photo editing, publishing, typography, vector graphics and visual design

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
1.1 Kirjaprojektin aloittamiseen johtaneet vaiheet	1
1.2 Kirjaprojektin aloittaminen ja suunnittelu	2
2 TYÖN TOTEUTTAMISVAIHEET	3
2.1 Aineistonkeruu	3
2.2 Kiinteistökuvat	3
2.3 Haastattelut	3
2.4 Tiedonkeruu	4
2.5 Tekstien kirjoittaminen	4
2.6 Sisällön kokoaminen	4
3 KIRJAN KUVITTAMINEN – ADOBE ILLUSTRATOR CS4 -VEKTORIGRAFIKKAOHJELMA	5
3.1 Vektorigrafiikan toteuttaminen	5
3.2 Vaihtoehtoiset vektorigrafiikkaratkaisut	7
4 TAITTOTYÖ – ADOBE INDESIGN CS4 -JULKAISUOHJELMA [4]	8
4.1 Taittotyön suunnittelu ja alkuasetusten teko	8
4.2 Työvaiheet	9
4.2.1 Kirjan kannet	10
4.2.2 Master-sivujen luominen	12
4.2.3 Kirjan rakenteen muodostuminen ja kirjan kokoaminen	13
4.2.4 Typografia eli tekstin ulkoasu [6, 7]	21
4.3 Vaihtoehtoiset julkaisuratkaisut	22
5 PAINOTYÖ	22
6 VALOKUVAT JA NIIDEN KÄSITTELY	26
6.1 Canon EOS 300D -digijärjestelmäkamera	27
6.2 Kuvien käsittely Adobe Photoshop CS4 -ohjelmalla [10, 11]	29
6.3 Värikylläisyyden tarkistaminen	36
6.4 Profiilin määrittäminen	37
6.5 Vaihtoehtoiset kuvankäsittelyratkaisut	39
7 ARVIOINTI	40
LÄHTEET	41

LIITTEET

Liite 1. Ensimmäisen kyläkirjakokouksen pöytäkirja

Liite 2. Aurinko Kustannus Oy:n tarjous

Liite 3. Tampereen yliopistopaino Oy:n tarjous

Liite 4. Kariston Kirjapaino Oy:n tarjous

Liite 5. Newprint Oy:n tarjous

Liite 6. Oy Nord Print Ab:n tarjous

Liite 7. As Pakettin tarjous

Liite 8. Waasa Graphics Oy:n tarjous

Liite 9. Vammalan Kirjapaino Oy:n tarjous

Liite 10. Reklamaatio – Töllin tie

KUVAT

Kuva 1 a). Vektorigrafiikkakuvan pohjakuva.	6
Kuva 1 b). Vektorigrafiikkakuvan muodostuminen.	6
Kuva 1 c). Valmis vektorigrafiikkakuva.	7
Kuva 2. Indesignin alkuasetusvalikko.	9
Kuva 3. Kirjan kannet.	11
Kuva 4. Indesignin yläpalkki.	12
Kuva 5. Juoksevan sivunumeron asettaminen Master-sivulle.	13
Kuva 6 a). Lehtileikkeen rajaaminen.	15
Kuva 6 b). Rajatun lehtileikkeen pienentäminen.	15
Kuva 6 c). Taustan maalaaminen.	16
Kuva 6 d). Tekstuurin lisääminen.	17
Kuva 6 e). Sekoitustilan vaihtaminen.	18
Kuva 6 f). Taustan värin määrittäminen.	19
Kuva 6 g). Ylimääräisten alueiden poistaminen.	20
Kuva 6 h). Reunakehyksen luominen.	20
Kuva 7. Käsittelemätön digijärjestelmäkamerakuva.	28
Kuva 8. Käsitelty digijärjestelmäkamerakuva.	28
Kuva 9. Photoshopin yläpalkki.	30
Kuva 10. Brightness/Contrast -valikko.	30
Kuva 11. Levels-valikkonäkymä.	31
Kuva 12. Curves-valikkonäkymä.	31
Kuva 13. Color Balance -valikko.	32
Kuva 14. Unsharp Mask -työkalun käyttönäkymä.	33

Kuva 15. Dust & Scratches -työkalun käyttönäkymä.	34
Kuva 16 a). Kuvaan ei ole tehty Clone Stamp Tool -muokkausta.	35
Kuva 16 b). Clone Stamp Tool -työkalulla muokattu kuva.	35
Kuva 17. Acrobat Pro -ohjelman yläpalkki.	36
Kuva 18. Adobe Acrobat Pro -ohjelman värikylläisyyden tarkistamisnäky (Output Preview).	37
Kuva 19. Väriprofiilin määrittäminen.	38
Kuva 20 a). Alkuperäisen filmikamerakuva skannattu, muokkaamaton versio.	38
Kuva 20 b). Kirjassa julkaistu valmis, käsitelty kuva.	39

TAULUKOT

Taulukko 1. Kirjapainoille hintatarjousta varten lähetetyt tiedot.	23
Taulukko 2. Lopulliset tiedot, joiden mukaan kirja painettiin.	24

1 JOHDANTO

1.1 Kirjaprojektin aloittamiseen johtaneet vaiheet

Projektin suunnittelu aloitettiin jo vuoden 2010 helmikuussa. Tällöin pidetyssä kyläkirjakokouksessa päätettiin toteuttaa kirja ja luotiin alustava suunnitelma siitä, mitä siihen sisällytetään. Työtä suunnittelivat ja aineistoa kokosivat Töllin kyläkirjatoimikuntaan kuuluneet kahdeksan henkilöä. Kirjan suunnitteleminen tapahtui pääasiassa työryhmän kesken järjestetyissä kyläkirjakokouksissa, joita pidettiin noin 20. Ensimmäisen kokouksen pöytäkirja on työn liitteenä. Suunnitelmia ja aineistoa oli kerätty runsaasti jo projektin alkuvaiheessa, mutta kenenkään työryhmän jäsenen aika tai osaaminen ei tuntunut riittävän itse kirjan kokoamiseen eikä työn vaatimaan hyvin tarkkaan asiaan perehtymiseen. Alkuinnostuksen jälkeen työ jäi ikään kuin odottamaan tekijäänsä. Osittain tästä syystä kirja oli vielä vuoden 2011 alkupuolella aineistovaiheessa odottamassa kokoamista. Kirjan kokonaisuudesta, sisällöstä tai ulkoasusta ei ollut tehty varsinaisia päätöksiä, vaan niiden suunnitteleminen ja tekeminen jäi taittajan vastuulle. Työn toteuttamisesta Turun ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä päätettiin vuoden 2011 keväällä. Tällöin oli havaittu, että ilman päätoimista kirjoittajaa, kokoajaa ja taittajaa työ edistyisi tuskin lainkaan.

Lähtökohdat Töllin kyläkirjan toteuttamiselle Turun AMK:n mediatekniikan suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyönä olivat kiinnostavat. Työn tekijän omakohtaiset kokemukset vastaavan työn tekemisestä olivat jääneet vähälle, sillä koulutuksen opintojaksokokonaisuuksiin ei ollut kuulunut lainkaan julkaisuohjelmien läpikäymistä lukuun ottamatta vuoden 2010 syksyllä järjestettyä vapaavalinnaista Graafinen viestintä -opintojaksoa, jossa mm. tutustuttiin Adobe Indesign -julkaisuohjelmaan. Ilman kyseistä opintojaksoa tietotaito työssä käytettävistä ohjelmista olisi ollut olematonta. Vaikka Graafinen viestintä ei opintojaksona ollut kovin pitkäkestoinen, antoi se täsmällisyydellään ja hyvillä esimerkeillään ymmärryksen ohjelmien toiminnasta ja siitä, mitä kannattaa ja ei kannata tehdä toteuttaakseen visuaalisesti näyttävän kokonaisuuden. Opintojakson käyneenä kirjan kokoamisen, taittotyön suunnittelemisen ja kirjan ulkoasun suunnittelemisen aloittaminen oli melko vaivatonta.

1.2 Kirjaprojektin aloittaminen ja suunnittelu

Kokousten pääasiallisimmat tavoitteet olivat suunnitella kirjan sisältöä, luoda markkinointisuunnitelma, suunnitella henkilöhaastattelut, keskustella kirjan toteutuksesta, koota työryhmän keräämää materiaalia ja hakea avustusta projektille. Tavoitteet saavutettiin kohtalaisen hyvin. Toisinaan kokoukset eivät edenneet suunnitellulla tavalla ideoiden puutteen vuoksi. Osittain edellä mainitusta syystä kirjaprojekti kesti kokonaisuudessaan lähes 2,5 vuotta. Suurimmat syyt projektin pituudelle olivat kuitenkin tarkasti toteutettu tiedonkeruu ja taittajan puuttuminen projektin alkuvaiheessa. Taittajan puuttuminen aiheutti sen, ettei jo kerätystä aineistosta saatu koottua järkevää kokonaisuutta, vaan aineisto jäi odottamaan myöhempää kokoamista. Taittaja oli myös työn suunnittelu- ja toteutusvaiheessa se henkilö, jolla oli lopullinen päätäntävalta siihen, mitä kirjaan sisällytetään ja mitä ei. Koska projektilla ei aluksi tällaista henkilöä ollut, hidastui työn eteneminen, sillä kirjan kokoaminen ei ollut aluksi kenenkään vastuulla. Kun materiaalin kokoaminen aloitettiin kunnolla vuoden 2012 tammikuun lopulla, alkoi kirjakokonaisuus muodostua vähitellen. Tästä eteenpäin työn suunnittelu ja toteuttaminen kulkivat käsi kädessä ja työn tekeminen eteni nopealla vauhdilla.

Sisällön osalta työ eli koko ajan. Alkuperäinen ajatus lukuisista kuvista haluttiin säilyttää, mutta samalla tultiin siihen tulokseen, että historiatietoa tarvitaan suunniteltua enemmän ja sen tulee olla jäsennellympää kuin aluksi kaavailtiin. Aluksi oli tarkoitus koota erinäisiä kyläläisten muistamia juttuja ja tapahtumia ja tehdä niistä omia kertomuksiaan. Niiden perusteella oli kuitenkin hankalaa toteuttaa kirjaan ymmärrettävää ja loogisesti kulkevaa tarinaa. Tämän vuoksi historiantutkimiseen panostettiin huomattavasti aluksi kaavailtua enemmän, mikä tietysti vaikutti myös kirjan valmistumisajankohtaan. Perusteellisen historiantutkimisen perusteella helpottui myös kirjan loogisen rakenteen muodostaminen.

2 TYÖN TOTEUTTAMISVAIHEET

2.1 Aineistonkeruu

Työn toteuttaminen alkoi työryhmän osalta innokkaasti. Ensimmäisiin kyläkirjakokouksiin työryhmän jäsenet toivat runsaasti tutuiltaan keräämiä tietoja ja kuvia kylän menneisyydestä ja toimintatavoista. Aineistonkeruu jatkui koko projektin ajan hiipuen välillä ja kiivastuen taas loppua kohden. Koko työryhmä osallistui aktiivisesti aineiston hankintaan, mikä oli myös ehdoton edellytys projektin toteuttamiselle onnistuneesti.

2.2 Kiinteistökuvat

Eräässä kyläkirjaprojektikokouksessa päätettiin, että kirjassa esitellään kuvin ja lyhyin tekstitiedoin jokainen kylän asutettu kiinteistö. Niille päätettiin tehdä kirjaan oma lukunsa. Kiinteistöjä oli yhteensä noin 60. Kiinteistöosiota varten luotiin pieni kysely, jossa tiedusteltiin kylän asukkailta tietoja heidän kiinteistöistä. Kyselyt jaettiin kuvauskierroksella. Asukkaita pyydettiin palauttamaan kyselyt täytettyinä joko paperilla tai sähköisesti. Kyselyyn vastattiin runsaasti, noin 90-prosenttisesti.

2.3 Haastattelut

Työtä varten suoritettiin myös henkilöhaastatteluja, joiden aiheet sijoituivat pitkälti vuosiin 1930–1970. Haastateltavina olivat tällöin kylällä tai paikkakunnalla asuneet 1920- ja 1930-luvuilla syntyneet henkilöt. Haastatteluiden toteuttamisesta vastasivat työryhmän jäsenet. Koska tietyillä henkilöillä tiedettiin olevan tietoa tietyistä asioista ja tapahtumista, rajattiin kukin haastattelu tietyn aihepiirin sisään. Aihepiirejä olivat mm. postinkulku 1930-luvulla ja sitä ennen, koulunkäynti 1940- ja 1950-luvulla, Töllin pienviljelijäyhdistyksen toiminta ja maatalous 1940-, 1950- ja 1960-luvuilla. Suurin osa henkilöhaastatteluista tallennettiin Olympus Digital Voice Recorder WS-210S -sanelukoneella ja tallennettuja haastatteluja hyödynnettiin myöhemmin haastattelujen puhtaaksi kirjoittamisvaiheessa.

2.4 Tiedonkeruu

Tiedonkeruu oli niin ikään koko työryhmän vastuulla ja siihen osallistuttiin työryhmän osalta niin hyvin kuin mahdollista. Koska työryhmä koostui pääasiassa ikäihmisistä, joilla tietokoneen käyttö oli jäänyt vähemmälle, kasautui suurin tiedonkeruuosuus – historian tutkiminen ja sen todentaminen – kahdelle työryhmän jäsenelle. Historian tutkiminen ja sen totuudenmukaisuuden varmistaminen oli mittava, yhtäjaksoisesti noin 3 kk kestänyt projekti.

2.5 Tekstien kirjoittaminen

Tekstien kirjoittaminen oli kirjan sisällön kannalta yksi pisimpään auki olleista kysymyksistä. Se, kuka kirjoittaa ja mitä kirjoitetaan, oli epäselvää aina vuoden 2012 helmikuulle. Tällöin sama kaksikko, joka toteutti historiantutkimisen, ryhtyi kirjoittamaan ja kokoamaan kirjan tekstisisältöjä. Historiantutkimisen ohella saatiin jo tehtyä paljon tekstejä ja loput tekstit kirjoitettiin aihealueittain pohtien yhdessä, mitä kustakin aiheesta haluttiin tuoda esiin. Myös muut työryhmän jäsenet osallistuivat tuntemiensa aihealueiden osalta tekstien kirjoittamiseen. Taittaja suoritti kaikkien tekstien puhtaaksi kirjoittamisen ja oikolukemisesta vastasi koko työryhmä.

2.6 Sisällön kokoaminen

Sisällön kokoaminen oli pitkälti taittajan vastuulla, sillä taittaja oli ainoa työryhmään kuulunut henkilö, joka työskenteli kirjan parissa kokopäiväisesti. Kokoaminen onnistui siinä järjestyksessä, kun materiaali valmistui. Kiinteistösivuja lukuun ottamatta lähes kaikki kirjan sisältö koottiin vuoden 2012 alkupuolen aikana, jolloin työn tekeminen oli kiivaimmillaan.

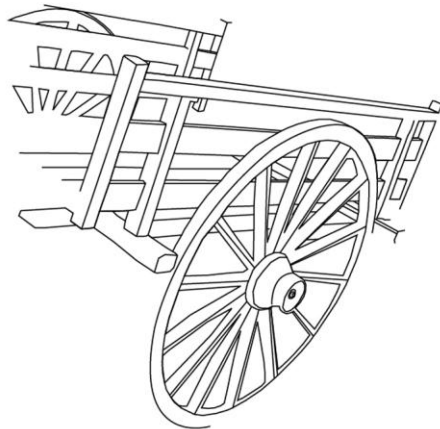
3 KIRJAN KUVITTAMINEN – ADOBE ILLUSTRATOR CS4 -VEKTORIGRAFIIKKAOHJELMA

3.1 Vektorigrafiikan toteuttaminen

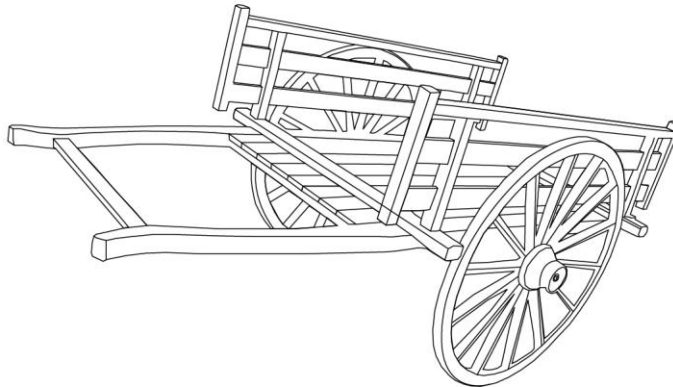
Koska vanhempia kuin 1900-luvun alussa otettuja valokuvia ei ollut saatavilla, täytyi sivuja työstäessä löytää jokin toinen keino, jolla voitiin havainnollistaa aiempaa tölliläistä elämää. Ongelma ratkaistiin Adobe Illustrator CS4 -vektorigrafiikkaohjelmalla. Sen avulla oli mahdollista luoda aiheeseen sopivista internetistä löydettyistä valokuvista vektoripiirroksia, jotka valottivat lukijoille entisajan työskentelytekniikoita ja toimintatapoja. Piirrokset luotiin Illustratorin Pen Tool -työkalulla, jolla pystytään piirtämään joko suoria tai käyriä yhteneviä viivoja mukailemalla valokuvien ääriviivoja. Kun viivoja on piirrettynä tarpeeksi, alkaa kuvasta erottua valokuvan ääriviivat. Viivoista muodostuvan kuvan yksityiskohtia voidaan säädellä sillä, kuinka tarkasti ääriviivoja mukaillaan ja kuinka paljon viivoja piirretään. Tärkeimpiä kirjan Illustrator-kuvituksia olivat havainnollistavat vektoripiirrokset vanhoista 1800-luvun vesimyllyistä ja myllyn vesipyörästä sekä 1900-luvun alkupuolella hankitusta Pusulan sähkölaitoksen sähköntuotantokoneistosta. Kirjaan tehtiin joitakin vektoripiirroksia myös julkaisun elävöittämiseksi. Vektoripiirroksen muodostumista havainnoivat kuvat 1 a), 1 b) ja 1 c). Piirrosten tekeminen aloitetaan luomalla uusi dokumentti (New Document) Illustratorin File > New -valikosta. Dokumentin koolla ei ole merkitystä, sillä vektorikuvia voidaan suurentaa niin paljon kuin halutaan vaikuttamatta kuvan laatuun. Kun dokumentti on luotu, sijoitetaan sen pohjalle haluttu taustakuva. Tämä tapahtuu File > Place -komennolla. Taustakuva lukitaan tasolle 1 (Layer 1), joka löytyy Layers-ikkunasta. Mikäli Layers-ikkuna ei ole näkyvässä, saadaan se näkyviin Window > Layers -komennolla tai F7-pikanäppäimellä. Tämän jälkeen luodaan uusi taso (taso 2, Layer 2) Layers-ikkunan Create New Layer -painikkeella. Sille piirretään Pen Tool -työkalun avulla kuvan ääriviivat. Ääriviivoja piirrettäessä tasolle 2 alkaa hiljalleen muodostua valokuvan kohde. Valmistuvaa vektorigrafiikkakuvaa voidaan tarkastella sulkemalla tason 1 (Layer 1) silmä Layers-ikkunassa. [1]

Kuva 1 a). Vektorigrafiikkakuvan pohjakuva.

Kuva 1 b). Vektorigrafiikkakuvan muodostuminen.

Kuva 1 c). Valmis vektorigrafiikkakuva.

3.2 Vaihtoehtoiset vektorigrafiikkaratkaisut

Mikäli käytössä ei olisi ollut Adobe CS4 -ohjelmistoa, olisi työ täytynyt toteuttaa vastaavilla avoimen lähdekoodin [2] ohjelmilla. Avoimen lähdekoodin ohjelmat ovat usein hyvä ja kenties ainoa ratkaisu niille, joilla ei ole käytössään lisensoituja ohjelmia. Hyviä vaihtoehtoisia ohjelmia on tarjolla, mutta niiden löytäminen ei aina ole kaikkein helpoin tehtävä. Tässä tapauksessa monet vastaavat avoimen lähdekoodin ohjelmat olisivat toimineet varsin hyvin, sillä Illustratorilla luotujen kuvien työstäminen hoitui käytännössä yhden perustyökalun avulla. Ongelma on se, että Illustratoria vastaavia avoimen lähdekoodin ohjelmia ei vain ole kovin paljon tarjolla. Yksi esimerkki hyvästä sellaisesta on Inkscape, josta löytyy hyvinkin pitkälti samat perustoiminnot kuin Illustratorista. Tässä tapauksessa Inkscapen Bezier Curves -työkalulla vastaava kuvittamistyö olisi ollut toteutettavissa yhtä vaivattomasti kuin Illustratorin Pen Tool -työkalulla. Työkalu on käytännössä sama kuin Illustratorin Pen Tool, eli sillä saa piirrettyä joko suoria tai käyriä yhtenäisiä viivoja mukailemalla pohjakuvan ääriviivoja. [3]

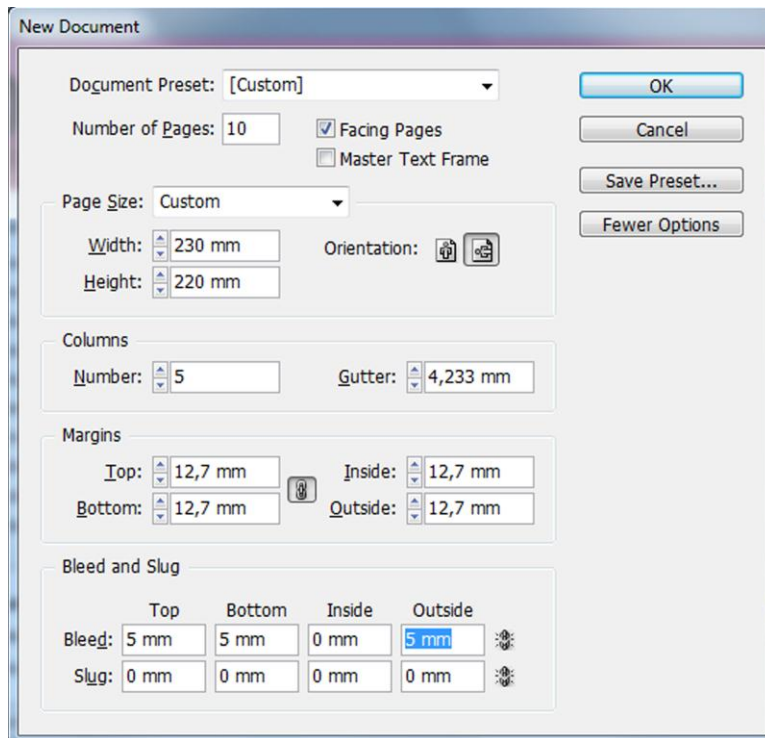
4 TAITTOTYÖ – ADOBE INDESIGN CS4

-JULKAISUOHJELMA [4]

Itse taittotyö suoritettiin Adobe Indesign CS4 -julkaisuohjelmalla. Kyseinen ohjelma oli taittajalle entuudestaan tuttu, joskin työskentely sen parissa oli jäänyt opiskeluaikana vähälle. Kaikilla Adobe CS4 -ohjelmiston ohjelmilla on kuitenkin lähes samanlaiset käyttöliittymät, joten ohjelman käyttö oli taittotyön alkuvaiheesta saakka melko sujuvaa. Taittotyö eteni kokeilemalla erilaisia ratkaisuja. Vaihtoehtoisten ratkaisujen myötä tavoitettiin ohjelmalla uusia ulottuvuuksia, mikä helpotti taittotyötä. Mitä enemmän vaihtoehtoja tai keinoja sivujen toteuttamiselle oli käytössä, sitä luontevammaksi erilaisten sivu- ja tarinakokonaisuuksien luominen muodostui. Taittotyö itsessään oli koko kokonaisuuden haastavin, vaativin ja suuritöisin osuus, sillä sitä tehtäessä luotiin kirjalle ulkoasu, jonka muuttaminen olisi ollut työlästä. Tiivistä työskentelyä taiton parissa työhön sisältyi noin kolme kuukautta mukaan lukien julkaisuohjelmaan tutustumisaika.

4.1 Taittotyön suunnittelu ja alkuasetusten teko

Ennen varsinaisen taittotyön aloittamista määriteltiin Indesignin New Document -valikossa kirjan sivukoko ja leikkausvarat painattamista varten. Kirjan yhden sivun leveydeksi päätettiin asettaa 230 mm ja korkeudeksi 220 mm. Leikkausvaroiksi asetettiin 3 mm sivua kohden, mutta ne jouduttiin myöhemmin kirjapainon suosituksesta muuttamaan 5 mm:iin. Lopullisen sivukoon tuli olla tiedossa jo työn aloitusvaiheessa, jotta myöhemmiltä asetteluongelmilta vältyttäisiin. Sivukoon muuttaminen kesken taiton tarkoittaisi sitä, että jo valmiit sivut kuvineen tulisi suhteuttaa uuteen sivukokoon, mikä tarkoittaisi käytännössä koko taittotyön uusimista. Kuva 2 esittää Indesignin alkuasetusvalikossa tehtäviä valintoja. Valinnoilla määritellään luotava julkaisu niin tarkasti kuin mahdollista. Sivumäärää voidaan muuttaa myöhemmin, joten Number of Pages -kenttään voidaan syöttää esim. luku 10. Width-kenttään kirjoitetaan luotavan julkaisun leveys ja Height-kenttään korkeus. Bleed-kenttä määrittää leikkuuvarat, jotka kyläkirjassa olivat 5 mm. Inside-ruutuun syötetään arvoksi 0 mm, koska julkaisuun tehtiin myös kahden sivun aukeamia. Margins-kenttään syötetään sivujen marginaaliviivojen arvot. Marginaaliviivat helpottavat julkaisun toteuttamista ja niiden asettaminen on suotavaa, mutta ei pakollista.

Kuva 2. Indesignin alkuasetusvalikko.

Alun perin suunnitelmana oli, että kirjaan sisällytetään paljon kuvia. Siitä pidettiin kiinni, sillä valokuvat osoittautuivat parhaaksi keinoksi ilmaista menneen ajan tapahtumia. Taittotyössä valokuvat asetettiin ensisijaiseen rooliin, mikä näkyi jo kirjan sivukoon valitsemisessa. Valitsemalla kirjalle isohko sivukoko saatiin siihen paljon avaruutta, mikä teki kuvien asettelusta helppoa. Kuvista saatiin tällöin tehtyä fyysiseltä kooltaan tarpeeksi suuria, jotta niiden pienimmätkin yksityiskohdat erottuisivat parhaalla mahdollisella tavalla. Tekstit oli tarkoitus kirjoittaa täydentämään valokuvien sanomaa. Valmis aukeamakokonaisuus oli kuitenkin mahdollista toteuttaa vasta, kun tekstit ja kuvat olivat valmiina ja niiden lopullinen pituus tiedossa. Pienten muokkauksen tekeminen ns. valmiisiin teksteihin tai kuvien fyysiseen kokoon oli usein tarpeen, jotta asettelu saatiin kohdalleen ja kirjan aukeamista muodostui tasapainoisia.

4.2 Työvaiheet

Kirjan tekemiseen liittyy useita eri työvaiheita. Niitä ovat mm. julkaisun alkuasetusten oikeellisuuden tekeminen ja tarkistaminen, kansien suunnitteleminen ja tekeminen, materiaalin hankkiminen ja läpikäyminen, typografia, sisällön suunnitteleminen ja kokoaminen sekä sivukoon määrittäminen. Useat eri työvaiheet liittyvät toisiinsa ja yhden tekeminen saattaa olla mahdotonta ilman toisen myötävaikutusta. Esimerkiksi

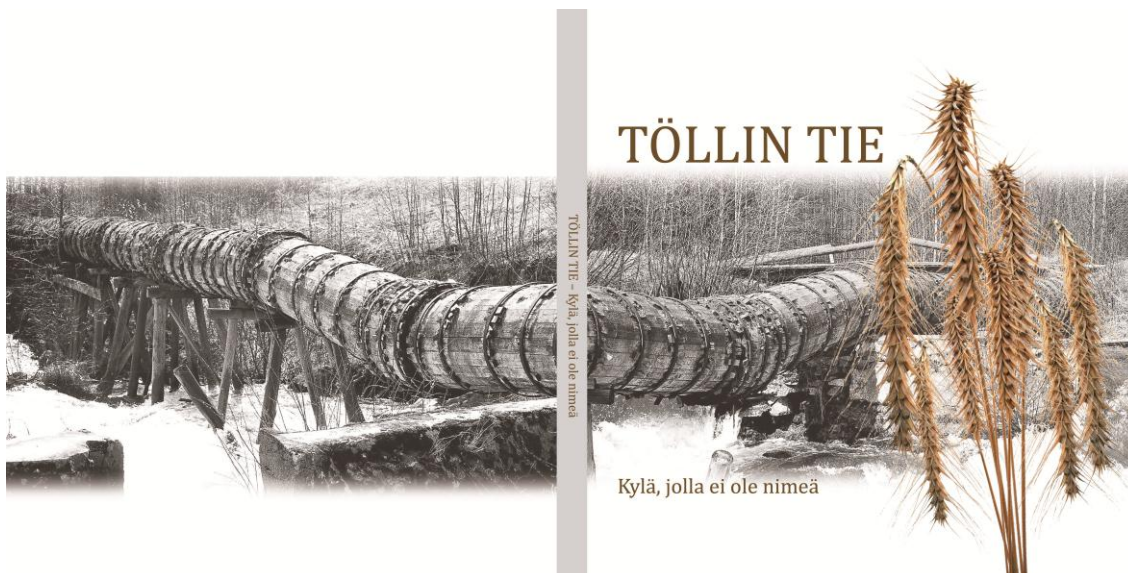
kuvat ja tekstit täytyy asetella julkaisun sivuille yhdessä, jotta on mahdollista erottaa kokonaisuus. Kirjaa työstettäessä täytyy tekijällä siis olla koko ajan jonkinlainen visio siitä, mitä ollaan tekemässä. Toki kokeiluja saa ja on hyväkin tehdä, mutta ne kannattaa suunnitella hyvin. Huonosti toteutettu hyvä idea ei ole toteuttamisen arvoinen. Hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi tulee panostaa jokaiseen työvaiheeseen. Jonkin vaiheen tekemättä jättäminen tai huolimaton tekeminen aiheuttaa vaikeuksia toisaalla ja mitä pidemmälle työ etenee, sitä pahemmin ongelmat kasaantuvat.

4.2.1 Kirjan kannet

Koska kannet ovat se, mitä kirjasta ensimmäisenä nähdään, on tärkeää, että ne ovat näyttävät ja sopivat aiheeseen. Kirjan kannet luovat lukijalle vahvan ensivaikutelman sisällöstä. Jos kannet eivät liity itse kirjan aiheeseen lainkaan tai vain vähän, saattaa lukija saada kirjasta negatiivisen tai väärän ensivaikutelman. Hyvillä, aiheeseen sopivilla ja tyylikkävillä kansilla taas pystytään herättämään lukijan mielenkiinto asiaa kohtaan. Töllin kyläkirjan kansiin (kuva 3.) haluttiin sisällyttää mahdollisimman paljon kylän historiaa. Töllin myllyn laittaminen kirjan kansikuvaksi olisi työryhmän mukaan ollut liian ilmeinen ja tylsä ratkaisu. Tästä syystä päädyttiin lähestymään asiaa toiselta kantilta. Kanteen päätettiin sisällyttää koski, jonka ympärille kylä kehittyi ja joka on ollut kylän toiminnan elinehto sen perustamisesta lähtien. Päätöstä tuki arkistosta löytynyt Tapio Onkisen valokuva koskesta ja sen ympäristöstä, jossa sähkölaitoksen vanha turbiiniputki on romahtamispisteessä. Näin kansiin saatiin myös viittaus entisen sähkölaitoksen toiminnasta alueella. Kuvaan kiteytyy kylän historia ja kehitys. Kansikuvaan sisällytettiin myös rukiin tähkät, jotka muistuttavat maanviljelyksestä ja myllyistä. Onkisen kuvan ja tähkien avulla saatiin muodostettua kokonaisuus, joka sitoo yhteen lähes vuosisadan Töllin historiaa.

Tähkät kuvattiin valkoista taustaa vasten Canon EOS 300D -järjestelmäkameralla ja syvättiin Adobe Photoshopin Color Range -työkalulla. Työkalu löytyy Photoshopin Select > Color Range -valikosta. Se toimii niin, että kuvasta valitaan joko plus- tai miinusmerkkisen pipetin avulla tietyt värisävyt. Riippuen siitä, kumpi pipeteistä on valittuna, poistaa ohjelma joko valitun tai valinnan ulkopuolelle jääneen alueen kuvasta OK-painiketta painamalla. Tämän jälkeen voidaan viimeistellä jälki kumi eli Eraser Tool (E) -työkalulla. Kuva tähkistä sijoitettiin kansikuvaan värillisenä, jottei kansista muodostuisi tasaisen harmaata kokonaisuutta. Kansikuva tehtiin Adobe Photoshop

CS4 -ohjelmalla. Kaiken kaikkiaan työryhmä ja kirjan lukijat pitivät kirjan kansia erittäin tyylikkäänä ja sisältöä tukevana kokonaisuutena.

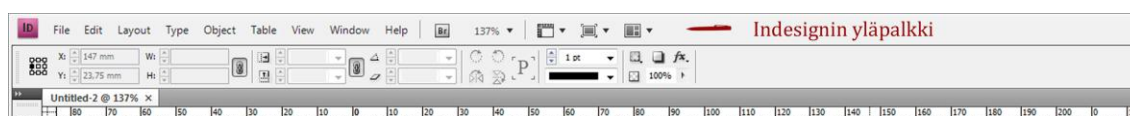
Kuva 3. Kirjan kannet.

Kansien suunnittelussa, valmistelussa ja viimeistelyssä tulee ottaa huomioon käänösvarat. Töllin kyläkirjan kokonaiskäänösvara koostuu 3 mm:n leikkuuvarasta ja 15 mm:n käänösvarasta eli sen tulee olla yhteensä vähintään 18 mm. Käänösvarat ovat se osuus, joka kansista taitetaan ja liimataan toiselle puolelle kansipahvia. Ilman käänösvarojen huomioimista kannen taittaminen yli kansipahvin reunojen ei onnistu. Myös kannen kuvat saattavat jäädä vajaiksi, mikäli ne on suunniteltu ylittämään leikkuuvarat, mutta eivät sitä käänösvaran huomioimatta jättämisen takia tee. Tällöin lopputulos on erittäin ruma eikä varmastikaan suunnittelun kaltainen, sillä kuvat loppuvat ikään kuin kesken yltämättä kansien käänösoskaan. Koska kannen yliveto kääntyy sekä etu- että takakannessa, tulee sen olla molemmilla puolilla kantta. Käänösvarojen huomioon ottaminen tarkoittaa sitä, että kannet suunnitellaan aukeamanleveyttä suuremmiksi. Töllin kyläkirjan tapauksessa kirjan kansiaukeama suunniteltiin kokoon leveys 509 mm x korkeus 256 mm. Kansiaukeaman lopullinen leveys muodostuu kirjan aukeaman leveydestä (460 mm), käänösvaroista (36 mm) ja kirjan selkäosasta (13 mm). Näiden lukujen summasta saadaan tarvittava aukeamanleveys käänösvaroineen (509 mm). Selkäosan leveyteen vaikuttaa kirjan paksuus, johon vaikuttavat kirjan sivumäärä ja käytettävän paperin paksuus. Lopullinen

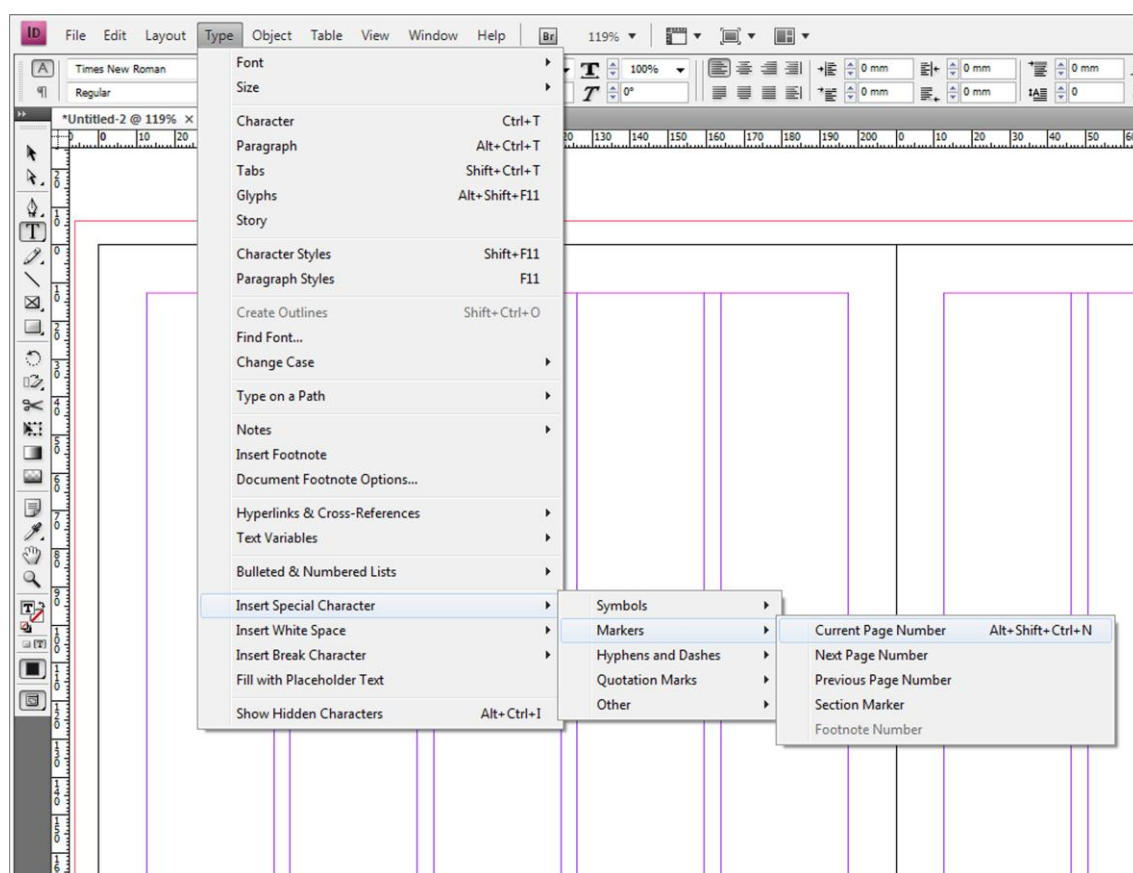
korkeus muodostuu aukeamankorkeudesta (220 mm) ja käännösvaroista (36 mm), joiden summa on 256 mm. Internetistä löytyy useita kansien mitoituslaskureita, mutta varmimmin hyvän tuloksen saa ottamalla yhteyttä suoraan kirjapainoon. [19]

4.2.2 Master-sivujen luominen

Taittotyön pohjalle luotiin Master-sivut, jotka ovat nimensä mukaisesti isäntäsivuja. Ne toimivat varsinaisten muokattavien sivujen pohjana. Master-sivujen avulla saadaan halutut asiat toistumaan halutuilla sivuilla ilman, että asioita tarvitsee toistaa jokaiselle sivulla erikseen. Tällaisia ovat esim. juoksevat sivunumerot (kuva 5.), jotka luotiin Indesignin yläpalkin (kuva 4.) Type > Insert Special Character > Markers > Current Page Number -valikossa. Master-sivuja voidaan luoda erilaisia ja niitä voidaan käyttää taiton eri kohdissa. Koska kyläkirjassa esiintyvien Master-sivujen ei haluttu erottuvan liiaksi toisistaan tarinan yhteneväisyyden tukemiseksi, tehtiin niitä siihen vain muutamia. Kirjan pohjaksi luodut Master-sivut eivät myöskään erotu toisistaan kovinkaan paljon. Tämä johtuu siitä, että näin kyettiin välttämään liian räikeät muutokset yhtenäisessä kokonaisuudessa. Käytännössä Master-sivuja kannattaa käyttää muodostamaan teoksen eri kappaleista kappalekokonaisuuksia, joiden avulla teosta saadaan elävöitettyä. Luomalla kullekin kappaleelle oma pohja, saadaan ne erotettua toisistaan visuaalisesti. Master-sivuja ei kannata viimeistellä liian valmiiseen muotoon, jotta lopullisen julkaisun sivut eivät muistuttaisi liikaa toisiaan. Liian samankaltaiset sivut aiheuttavat visuaalisesti laimeahkon lopputuloksen, mikä ei ruoki lukijan mielenkiintoa asiaa kohtaan. [5]

Kuva 4. Indesignin yläpalkki.

Kuva 5. Juoksevan sivunumeron asettaminen Master-sivulle.

4.2.3 Kirjan rakenteen muodostuminen ja kirjan kokoaminen

Taittotyön tekeminen aloitettiin kirjan lopusta, sivuilta 134–145 löytyvistä kiinteistösivuista ja niitä varten otettujen sekä muiden valokuvien asettamisesta aikajärjestykseen kirjan sivuille. Tämä hahmotti jonkin verran sitä, kuinka paljon kuvia oli kullekin sivulle tulossa. Se antoi myös jonninäköisen, tosin melko heikon ennakkokäsityksen kirjan tulevasta sivumäärästä. Kuvia kerättiin ja lisättiin taittoon myös taittotyön edetessä. Jälkeenpäin kerätyt ja saadut kuvat sovitettiin myöhemmin kokonaisuuteen. Taittotyön alkuvaiheessa hankaluuksia muodosti tekstien puuttuminen ja etenkin se, ettei kenelläkään tuntunut olevan tietoa siitä, kuinka paljon tekstiä kuhunkin aiheeseen sisältyi. Tekstien puuttuminen tai niiden keskeneräisyys aiheutti sen, että kirjan lukuja oli mahdotonta viimeistellä. Kiinteistösivut olivat pitkään työn edetessä ainoat ulkoasultaan valmiina olevat sivut, koska kiinteistöjen kuvat ja suurin

osa kiinteistöteksteistä olivat valmiina hyvissä ajoin. Sen vuoksi oli helppoa suhteuttaa puuttuvien kiinteistötietojen pituus taitossa jo valmiina oleviin kiinteistöteksteihin.

Kirjan alkuosa, sivut 6–35, sisältää vain kaksi valokuvaa. Tämä johtuu siitä, että kirja etenee aikajärjestyksessä ja kirjan alkuosan aikakaudesta valokuvia ei ollut saatavilla. Kuvien puuttuminen loi haasteita taittoyölle. Alkuosan sivuilla kuvien roolissa ovat Adobe Illustratorin vektorigrafiikkakuvitukset, historialliset kartat ja arkistoista löytyneet vanhat lehtileikkeet ja asiakirjat. Kartat käsiteltiin kuvien tavoin luvun 6 esimerkkien mukaisesti. Pääasiallisesti karttakuvien laatu oli jo valmiiksi hyvä, mistä johtuen kaksoistarkennus ja haalistuneiden karttapaperien värikylläisyyden lisääminen riittivät niiden muokkaamiseksi. Karttoja käytettiin myös sivujen 20–35 taustamateriaalina 1800-luvun rippikirjojen ohella. Vanhoissa lehtileikkeissä ja asiakirjoissa haluttiin säilyttää niiden alkuperäisyys. Pelkät harmaantuneet lehdensivut eivät kuitenkaan riittäneet vakuuttamaan työryhmää, joten leikkeitä päätettiin elävöittää kellastuttamalla ja ”likaamalla” niitä. Lisäksi niiden pohjalle laitettiin vanhan kellastuneen paperin näköinen tekstuuri. Tällöin niistä saatiin vanhahkon näköisiä, mutta samalla värikkäitä, mikä piristää taittoa. Lehtileikkeiden ja asiakirjojen valmistusprosessin eteneminen esitellään kuvissa 6 a)–6 h). Niiden tekstien kirjasintyytit ovat kopioita alkuperäisistä lukuun ottamatta kirjan sivujen 33 ja 90 lehtileikkeitä. Kirjassa esiintyvät lehtileikkeet ja asiakirjat luotiin Adobe Photoshop CS4 -ohjelmalla. Kuvat 6 a) ja 6 b) esittelevät alkuperäisen, työstettävän lehtileikkeen. Kuvassa 6 a) on esimerkki kuvan rajaamisesta Crop Tool (C) -työkalulla. Kuvassa 6 b) pienennetään rajattua kuvaa Free Transform Tool (ctrl + T) -työkalun avulla.

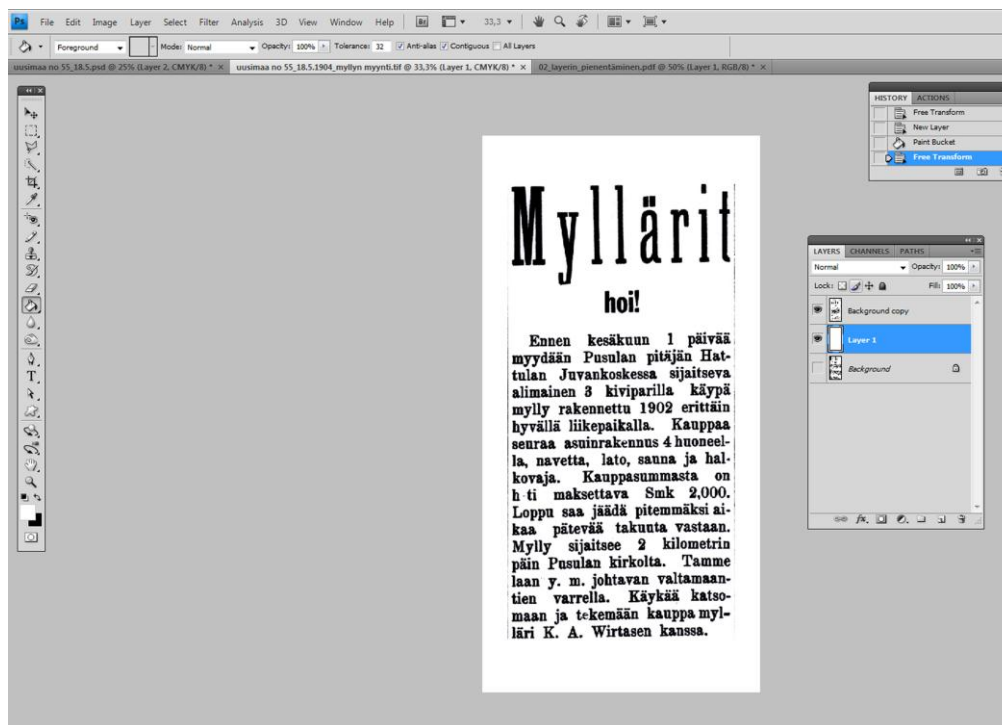

Kuva 6 a). Lehtileikkeen rajaaminen.

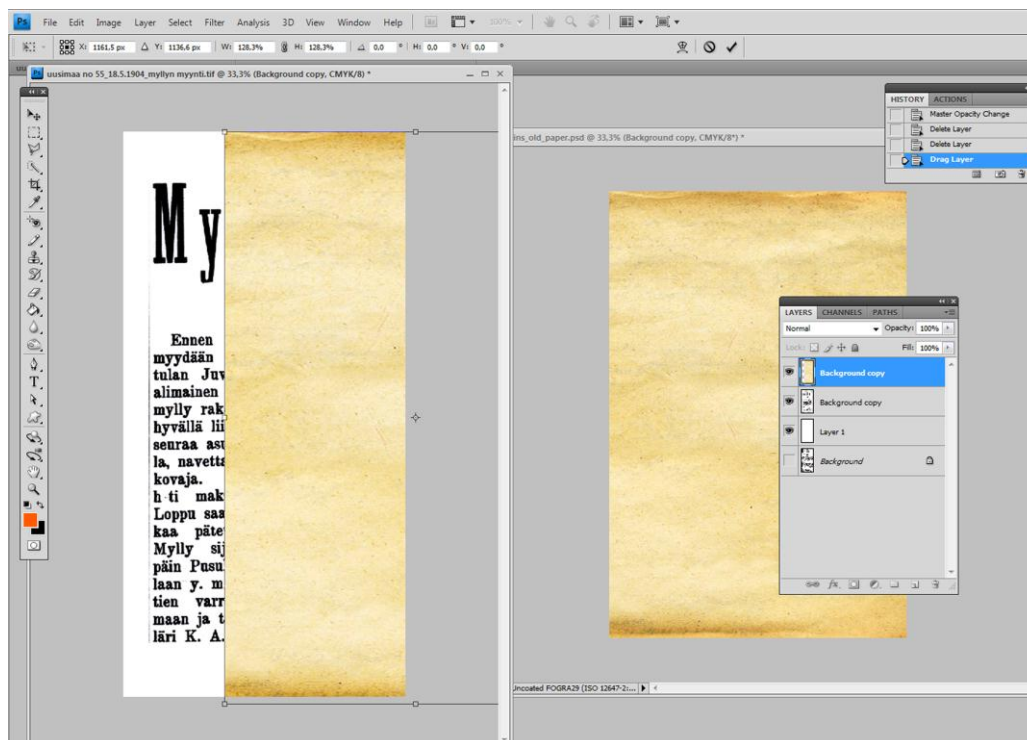
Kuva 6 b). Rajatun lehtileikkeen pienentäminen.

Kun rajausta on suoritettu, luodaan Layers-ikkunassa uusi taso (taso 1, Layer 1), jonka tausta maalataan valkoiseksi Paint Bucket (G) -työkalun avulla kuvan 6 c) mukaisesti. Mikäli Layers-ikkuna ei ole näkyvillä, saadaan se esille Window > Layers -valikosta tai F7-pikanäppäimellä.

Kuva 6 c). Taustan maalaaminen.

Tämän jälkeen lisätään vanha paperi -tekstuuri kuvan 6 d) mukaisesti. Valmis tekstuuri lisätään kuvaan raahaamalla se Move (V) -työkalun avulla. Kuvassa oikeanpuoleinen kuva raahataan vasemmanpuoleisen päälle, jolloin vasemmanpuoleiseen kuvaan syntyy uusi taso Background Copy. Kun tekstuuri on siirretty, suurennetaan se Free Transform Tool -työkalun avulla kuvan kokoiseksi. Tekstuureita voi joko suunnitella itse tai ladata internetistä tekstuurisivustoilta, joiden sisältö on vapaasti käytettävissä.

Kuva 6 d). Tekstuurin lisääminen.

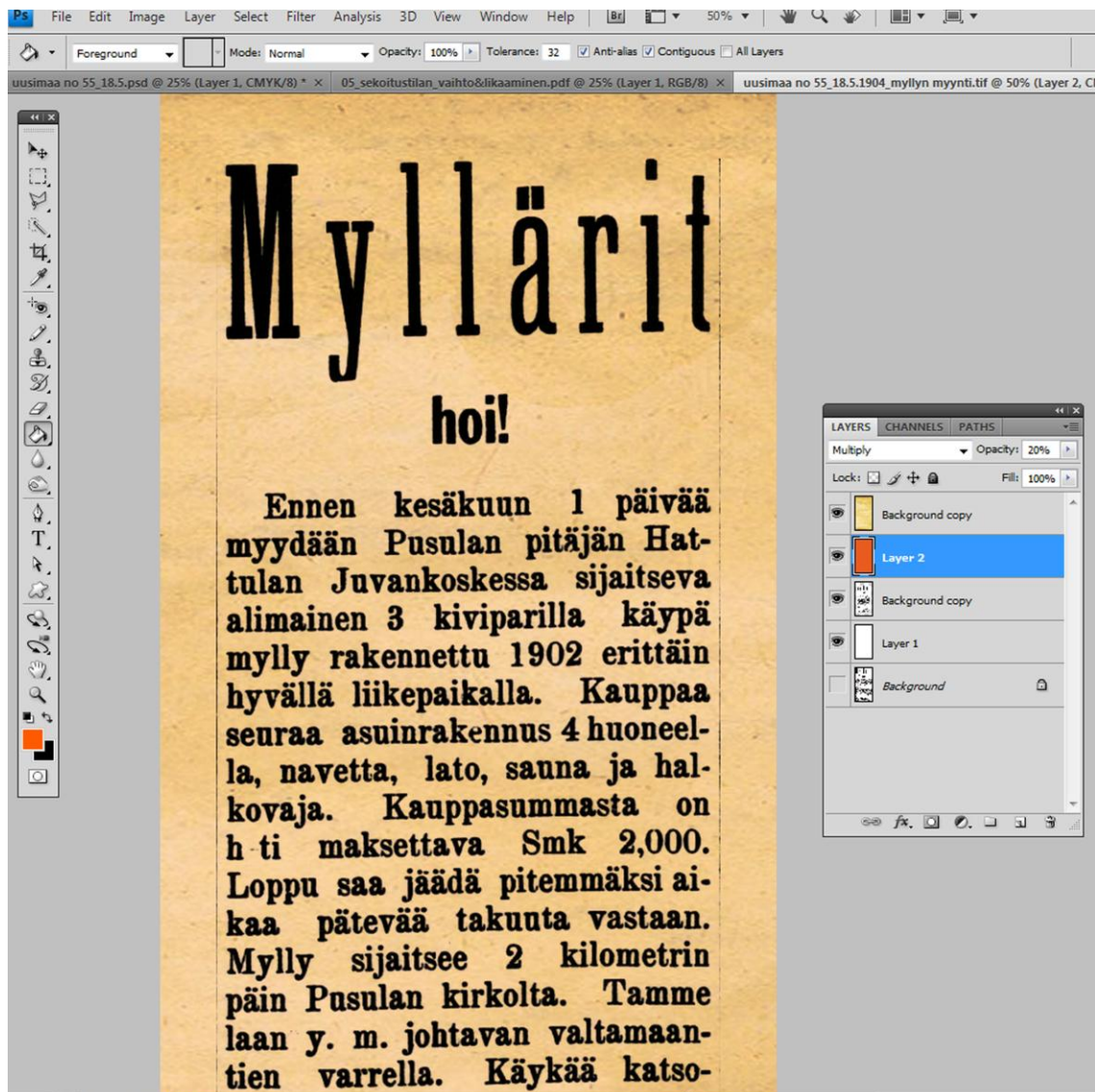
Kun tekstuuri on lisätty kuvaan, vaihdetaan Layers-ikkunassa kuvan sekoitustilaksi (Blending Mode) Multiply ja asetetaan läpinäkyvyys (Opacity) -kohtaan arvo 70 %. Näin saadaan korostettua taustalla olevaa tekstiä. Toimenpide esitellään kuvassa 6 e).

Tämän jälkeen "liataan" kuvaa suuriharjaisella Color Burn (O) -työkälulla yksinkertaisesti maalaamalla kuvan päälle. Harjan kokoa saadaan muutettua Photoshopin vasemmassa yläkulmassa olevasta Brush Preset -valikosta.

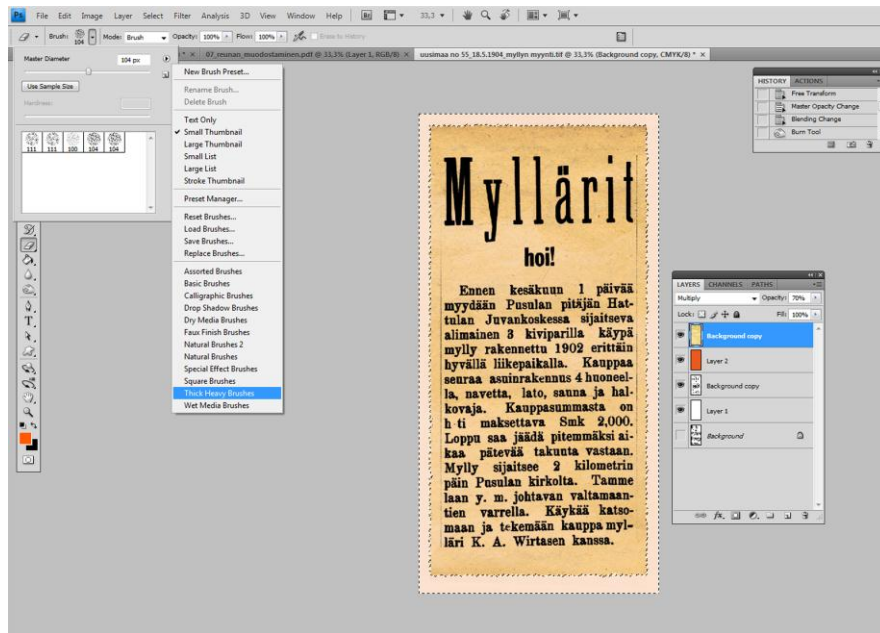
Kuva 6 e). Sekoitustilan vaihtaminen.

Lopullisen kuvan väritys voidaan määritellä luomalla kuvaan uusi taso ja asettamalla sille haluttu taustaväri Paint Bucket -työkalun avulla kuvan 6 f) tavoin. Luodun tason sekoitustilaksi vaihdetaan Multiply ja läpinäkyvyydeksi esim. 20 %.

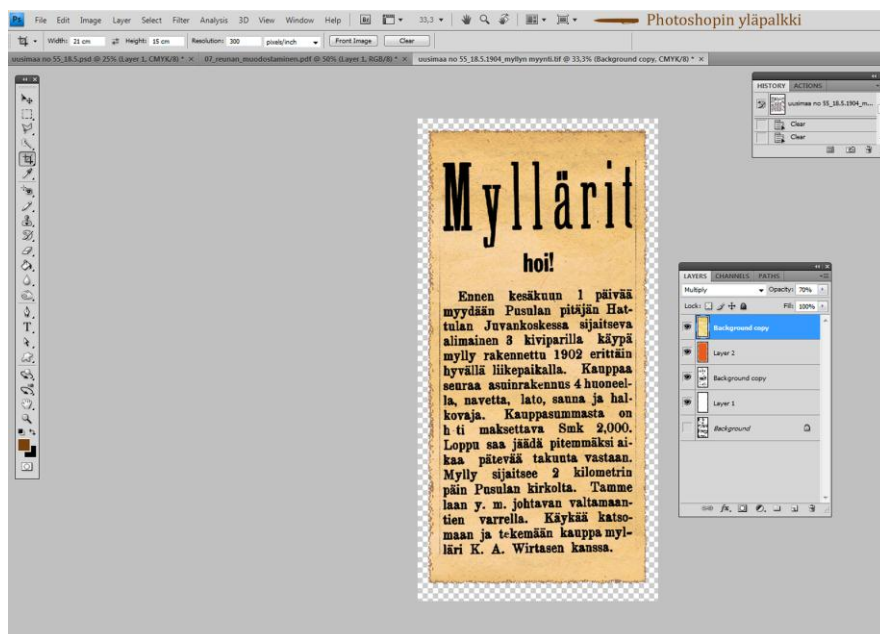
Kuva 6 f). Taustan värin määrittäminen.

Taustan värin määrittämisen jälkeen valitaan Eraser (E) -työkalu ja siirrytään Brush-valikkoon, josta valitaan Thick Heavy Brushes. Otetaan käyttöön jokin valikon Brush-työkaluista, asetetaan kooksi (Master Diameter) esim. 104 px ja poistetaan kuvasta ylimmältä tasolta reunat. Työkalu kulkee suoraan, kun pidetään samalla Shift-näppäin pohjassa. Kun reunat on poistettu, painetaan layers-ikkunan ylimmän tason kuvaketta (kuvassa sinisenä) ctrl-nappi pohjassa. Näin saadaan valittua reunan ääriviivat. Tämän jälkeen painetaan shift + ctrl + I, mikä kääntää valinnan, ja poistetaan reuna Delete-näppäimellä. Tämän jälkeen valitaan vuorotellen Layers-ikkunan muut kuvakkeet ja poistetaan valinta myös niiltä. Kun ylimääräiset reunat on poistettu, voidaan koko alueen valinta poistaa ctrl + D -komennolla. Tomenpide esitellään kuvassa 6 e).

Kuva 6 g). Ylimääräisten alueiden poistaminen.

Ylimääräisten alueiden poistamisen jälkeen valitaan vielä Photoshopin yläpalkista **Select > Modify > Border** -valikko ja asetetaan arvoksi 2 px. Näin saadaan muodostettua kuvalle kehys. Tämän jälkeen siirrytään yläpalkin **Edit > Fill** -valikkoon, valitaan **Use: color...** ja asetetaan haluttu kehysten väri. Lopuksi painetaan OK-painiketta, jolloin kehys muodostuu. Lopputuloksena on valmis vanhan lehtileikkeen kuva. Valmis lehtileike esitellään kuvassa 6 h).

Kuva 6 h). Reunakehysten luominen.

Kirjan sivulta 36 eteenpäin kirjan loppuun asti valokuvat edustavat pääroolia taitossa. Ne etenevät kirjan tarinan mukaisesti aikajärjestyksessä. Tosin sivuilla 88–103, kirjan kappaleessa Pusulan Sähkö Oy, palataan historiassa hetkellisesti taaksepäin. Tämä johtuu siitä, että asian katsottiin olevan niin merkittävä kylän historian kannalta, että siitä kannatti tehdä oma lukunsa. Sivujen 36–133 rakenne muodostui pitkälti valokuvien pohjalta. Valmistuneita tekstejä aseteltiin julkaisun sivuille kuvien oheen ja näin alkoivat muodostua sivukokonaisuudet. Myös joitakin asiakirjoja, lehtileikkeitä sekä lainattua ja itse tehtyä vektorigrafiikkaa kyseisiltä sivuilta löytyy, mutta ei niin paljon, että ne olisivat olleet määräävässä asemassa.

4.2.4 Typografia eli tekstin ulkoasu [6, 7]

Kirjajulkaisua luotaessa täytyy suunnitella myös tekstin esittämisen tapoja. Tekstin ulkoasuun vaikuttavat mm. kirjasimen tyyppi, kirjasimen koko, kursivoinnit, lihavoinnit, tekstin asettelu ja tekstin väri. Niitä voidaan kuvata yhdellä sanalla, typografia. Typografiaan liittyviä sivustoja löytyy internetistä todella paljon ja siitä kiinnostuneiden kannattaakin pääsääntöisesti etsiä tietonsa internetistä. Myös joitakin typografiaa käsitteleviä laadukkaita painettuja teoksia on saatavilla.

Kirjasintyyppi ja pistekoko

Kirjaan sisällytetyn tekstin kirjasintyyppi valikoitiin pitkälti selkeyden ja helppolukuisuuden perusteella eikä sen valitsemiseen käytetty kovinkaan merkittävästi aikaa. Yleensä kevytlukuinen, silmää miellyttävä ja yksinkertainen ratkaisu toimii parhaiten. Jokaisella henkilöllä on oma makunsa kirjasintyyppien suhteen. Tästä syystä paras ratkaisu on usein vähiten huomiota herättävä. Lyhyt tutustuminen eri kirjasintyyppihin ja niiden ominaisuuksiin riitti vakuuttamaan sen, että Cambria olisi hyvä valinta kyseisen työn kirjasintyypiksi. Cambria on antiikva (serif) -tyypin kirjasin, jonka pääteviivalliset kirjaimet ovat luettavuudeltaan hyviä ja melko vähän silmiä rasittavia peruskirjaimia niin painetussa kuin verkkomateriaalissakin.

Kirjassa käytetty tekstin pistekoko määräytyi lukukokemusten perusteella. Työryhmälle luetettiin pistekooltaan erikokoisia tekstejä, joiden mukaan päätettiin sopiva pistekoko kirjaan sisällytettäville teksteille. Valintaan vaikutti pitkälti myös se, että osa kirjan kohderyhmästä alkoi olla jo melko ikääntynyttä. Tästä syystä kirjan leipätekstin pistekooksi valikoitui 11 pt ja kuvatekstien pistekooksi 8 pt. Muutamissa kirjan luvuissa leipätekstin kokoa pienennettiin, jotta sisältö saatiin mahtumaan aukeamalle.

Palstat

Kirjan tekstipalstojen leveys vaihtelee 30–110 merkkiin eli Cambria 11 pt -kirjasintyyppillä noin 4,5–18 cm:iin. Suurimmassa osassa kirjan teksteistä palstanleveys on 50–70 merkkiä. Typografiaa suunniteltaessa kannattaa harkita tarkkaan, minkä levyisiä palstoja julkaisuun sisällyttää. Yleisesti ottaen palstan leveys on hyvä, kun tekstiä voidaan lukea päätä kääntämättä. Liian lyhyet palstat taas saattavat aiheuttaa ongelmia tavutuksessa. Suositeltava palstanleveys määräytyy sivun leveyden mukaan, Töllin kyläkirjan tapauksessa sopiva palstanleveys on 50–70 merkkiä, mikä on Cambria 11 pt -kirjasintyyppillä noin 8–10 cm:ä. [20]

4.3 Vaihtoehtoiset julkaisuratkaisut

Vaihtoehtoja taittotyön toteuttamiselle avoimen lähdekoodin ohjelmilla ei ole kovinkaan paljon, mutta se ei haittaa, sillä yksikin sellainen riittää. Scribus, joka on avoimen lähdekoodin julkaisuohjelma, täyttää vaatimukset melko hyvin. Sen käyttöliittymä on helppokäyttöinen ja ymmärrettävä. Ohjelman käytön sisäistämistä helpottamaan on myös kirjoitettu Scribus-opas [3], joka helpottaa huomattavasti ohjelman käytön aloittamista. Ohjelma on perehtymisen arvoinen ja vakavasti otettava vaihtoehto yleensä hintaville lisensoituille julkaisuohjelmille. Se tukee pitkälti samoja suosituimpia tiedostomuotoja kuin Adobe Indesign. Mikäli taittaja on tottunut käyttämään jotakin tiettyä julkaisuohjelmaa, saattaa uuden ohjelman opetteleminen tuntua työläältä. Usein se kuitenkin kannattaa, sillä mm. eri työpaikoilla on käytössä eri ohjelmia, joten toivotun ohjelman käyttäminen työssä saattaa olla mahdoton haave. Siinä tapauksessa uuden ohjelman käyttö on opeteltava tai työstä luovuttava. Useamman julkaisuohjelman käyttötaito ei ole turhaa, vaan pikemminkin valttikortti, jota kannattaa hyödyntää. [8, 9]

5 PAINOTYÖ

Painotyön toteuttaminen oli yksi projektin haastavista osuuksista, sillä aikaisemmat kokemukset painamisesta tai painotyön toteuttamisesta olivat työryhmälle hyvin vähäisiä. Koska projekti rahoitettiin omakustanteisesti, oli sen lopulliset kustannukset saatava mahdollisimman alhaiseksi laadusta tinkimättä. Osa painokustannuksista kuitattiin ennakkomyymällä kirjaa pääosin kyläläisille. Projektille saatiin myös jonkin

verran tukea paikallisilta yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä. Mahdollisimman hyvän hintalaatusuhteen varmistamiseksi lähetettiin kirjapainotarjous kahdeksaan eri kirjapainoon, kuuteen suomalaiseen ja kahteen virolaiseen. Kirjapainot olivat Tampereen yliopistopaino Juvenes Print, hämeenlinnalainen Karisto, raisiolainen Newprint, helsinkiläinen Nord Print, tallinnalaiset Pakett ja Tallinna Raamatutrükikoda (Tallinnan Kirjapaino), Vammalan Kirjapaino sekä vaasalainen Waasagraphics. Kirjapainojen lähettämät tarjoukset ovat työn liitteenä (Liitteet 2–9). Tarjouskilpailuun haluttiin ottaa mukaan mahdollisimman monta kirjapainoa, jotta saataisiin luotua työryhmälle kuva siitä, mitä työn painaminen keskimäärin maksaisi. Oletettiin, että tarjoukset tulisivat eroamaan toisistaan melko paljon. Jokaiselle kirjapainolle lähetettiin täysin samat tiedot tekeillä olevasta kirjasta, jotta hintavertailun tekeminen tarjousten perusteella olisi mahdollista. Kirjapainoja pyydettiin lähettämään omat suosituksensa paperi-, sidonta- ja jälkikäsittelevaihtoehdoista. Taulukossa 1 on esitetty kirjapainoille lähetetyt tiedot. Vain yksi kirjapaino, Tallinna Raamatutrükikoda, jätti vastaamatta tarjouspyyntöön. Newprint lähetti tarjouksen vertailun vuoksi, mutta ilmoitti samalla, että kyseistä painotyötä ei ole järkevää toteuttaa heidän koneillaan painosmäärän pienuuden takia.

Taulukko 1. Kirjapainoille hintatarjousta varten lähetetyt tiedot.

Tuote	Kyläkirja
Koko	230 mm (leveys) x 220 mm (korkeus)
Kannen painatus	4/0-värinen
Sisällön painatus	4/4-värinen
Kannet	Kovat
Kannen paperi	Painon suositus xxx g/m ² (noin 2-3 mm paksu kansi)
Sisällön paperi	Painon suositus xxx g/m ²
Sidonta	Liimasidonta
Sivumäärä	120 sivua
Painos	100 kpl
Aineistomuoto	High resolution PDF

Arviot siitä, että hintatarjoukset tulisivat eroamaan paljon toisistaan, pitivät paikkansa. Edullisimmat arvonlisäverottomat tarjoukset olivat noin 2 350 €. Ne tulivat Tampereen Yliopistopaino Juvenes Printiltä ja virolaiselta offset-paino Pakettilta. Juvenes Printin tarjous oli 2 350 € + alv ja Pakettin 2 398 € + alv. Suurin osa hintatarjouksista oli noin

2 800 € + alv. Näitä olivat Kariston 2800 € +alv, Newprintin 2 826 € + alv, Nord Printin 2 849 € + alv sekä Waasa Graphicsin 2 875 € + alv. Selvästi kallein tarjous tuli Vammalan kirjapainolta. Se oli ilman arvonlisäveroa noin 4 200 €. Kun hintoihin laskettiin mukaan alv, muodostui kalleimman ja halvimmman tarjouksen välille lähes 2 300 €:n hintaero. Tarjoukset oli jo hinnan perusteella helppo jakaa kyseisen työn osalta mahdollisiin ja mahdottomiin tarjouksiin. Myöhemmin painotarjous pyydettiin myös Aurinko Kustannus Oy:ltä, jonka kautta lopullinen painotyö suoritettiin. Työryhmälle tuttu Aurinko Kustannus Oy:n yhteyshenkilö pyysi vastaavilla tiedoilla tarjouksia eri kirjapainoista, ja lopulta niiden tarjousten perusteella päädyttiin painamaan kirja Hansaprint Oy:ssä Vantaalla. Tähän päädyttiin edullisen tarjouksen ja luotettavan yhteyshenkilön takia. Siinä vaiheessa, kun Aurinko Kustannus liitettiin projektiin, oli työn lopullinen sivu- ja painosmäärä muuttunut aiempiin tarjouksiin nähden. Se ei kuitenkaan vaikuttanut siihen, missä kirjan painaminen oli järkevää toteuttaa. Hansaprintin ja Aurinko Kustannuksen tekemä kirjapainotarjous oli huomattavasti muita edullisempi huolimatta siitä, että välissä oli kustannusyhtiö. Taulukko 2 esittelee lopulliset, painotyössä käytetyt tiedot.

Taulukko 2. Lopulliset tiedot, joiden mukaan kirja painettiin.

Tuote	Kyläkirja
Koko	230 mm (leveys) x 220 mm (korkeus)
Kannen painatus	4/0-värinen
Sisällön painatus	4/4-värinen
Kannet	Kovat
Kannen paperi	MultiArt Silk 115 g/m ² (noin 2-3 mm paksu kansi)
Sisällön paperi	100 g/m ² , offset-paperi
Sidonta	Liimasidonta
Sivumäärä	152 sivua
Painos	300 kpl
Aineistomuoto	High resolution PDF

Kuten taulukko 2 osoittaa, laajeni lopullinen työ huomattavasti aluksi aiotusta.

Sivumäärän lisääntyminen johtui pitkälti kirjaan lisäystä varhaishistoriaosuudesta, jota ei alun perin ollut siihen suunniteltu. Painosmääräksi valikoitui pitkien pohdintojen jälkeen 300 kpl. Aluksi kaavailtua 100 kpl:n painosta arveltiin jo varhaisessa vaiheessa

riittämättömäksi, mikä osoittautui myöhemmin todeksi, sillä kirjan ennakkomyyntimääräksi tuli 103. Varsinaisena kirjan julkaisupäivänä, 17.6.2012, kirjaa myytiin 38 kappaletta, jolloin kokonaismyyntimääräksi tuli 141 kappaletta. Myymättä jääneiden kirjojen myyminen suunniteltiin toteutettavaksi Töllin Mylly Osuuskunnan toimesta. Projektista tullut tuotto ohjataan myllyosuuskunnan toiminnan edistämiseksi. Marraskuussa vuonna 2012 kirjoja oli myyty noin 200.

Reklamaatio

Tarkasti toteutetusta kirjapainojen hinta-/laatuvertailusta huolimatta kirjasta tehty ensimmäinen 300 kappaleen kirjaerä todettiin vialliseksi muutaman kuukauden kuluttua kirjan julkaisemisesta. Asiakkailta tulleen palautteen ja omien havaintojen perusteella pääteltiin, että kirjojen liimaus oli puutteellinen, mikä aiheutti niiden sivujen irtoamisen. Koska viallisia kirjoja ilmeni enenevässä määrin, päätettiin kirjojen valmistajaa reklamoida asiasta. Tilanne oli hankala, sillä kirjoja oli myyty myös henkilöille, joiden yhteystiedot eivät olleet tiedossa. Myös Hansaprintin suhtautuminen reklamaatioon arvelutti työryhmää ja sitä lähetettäessä varauduttiin siihen, että toimittaja saattaisi yrittää kääntää tilanteen itselleen edullisemmaksi. Reklamaatio on työn liitteenä (Liite 10). Se lähetettiin 19.8.2012. Seuraavassa on reklamaation yhteydessä lähetetty sähköpostiviesti.

Moi, Jenny

Tällä kertaa otan yhteyttä hieman ikävämmissä merkeissä, sillä olemme asiakkailtamme saamamme palautteen ja oman tutkimisen jälkeen havainneet Töllin tie -kirjan liimauksessa puutteellisuutta. Toimittamistanne kirjoista irtoavat sivut järjestään samasta kohdasta kirjan takaosasta lähtien. Olemme saaneet palautteen tapahtuneesta jo monelta asiakkaalta, joten kyse ei voi olla muusta kuin valmistusvaiheessa tapahtuneesta virheestä. Tästä syystä joudumme tekemään reklamaation 14.6.2012 toimittamastanne 300 kappaleen kirjaerästä.

Toimitamme Jussi Erkintalon kautta tutkittavaksenne neljä (4) kappaletta asiakkailtamme kerättyjä vaurioituneita kirjoja ja yhden (1) suoraan pahvilaatikosta otetun lukemattoman kirjan. Näin voitte itse tutkia kirjan rakennetta.

Seuraavassa on Hansaprint Oy:n yhteyshenkilön, myyntipäällikkö Jenny Eromäen 20.8.2012 lähettämä vastausviesti.

Hei Kalle!

Todella ikävä kuulla, että kirjassa on ollut puutteellinen liimaus. Pahoittelut kovasti omasta sekä tuotannon puolesta!

Meillä on tuotannossa selvitystyö käynnissä, mistä virhe on johtunut.

Meillä on nyt tuotannossa uudet 300 kpl:ta kirjoja, jotka toimitamme teille mahdollisimman pian mutta kuitenkin viimeistään 15.9. mennessä. Nämä uudet 300 kpl:ta painetaan siis hyvityksenä teille.

Ehdittekö jo jakamaan/myymään monta kirjaa?

Palaan vielä asiaan, kun saamme selville syyn tapahtuneeseen.

Työryhmän huojennukseksi Hansaprint kuitenkin myönsi rehellisesti painovaiheessa tapahtuneen virheen ja tarjoutui painamaan 300 uutta kappaletta kirjaa hyvityksenä. Reklamaatiotilanteessa Hansaprint Oy toimi kiitettävästi ja paikkasi ammattimaisesti aikaisemman virheensä. Työryhmälle viallisista kirjoista tiedottaminen ja uusien kirjojen jakaminen tosin tuotti jonkin verran lisätöitä. Uudet 300 kpl:ta kirjoja toimitettiin 19.9.2012.

6 VALOKUVAT JA NIIDEN KÄSITTELY

Valokuvat ovat iso osa kirjan julkaisua. Tästä syystä kuvien kerääminen, ottaminen, skannaaminen, käsitteleminen ja muokkaaminen tuottivat projektissa suuren määrän työtä. Työhön kerätyistä materiaaleista selvästi suurin yksittäinen kokonaisuus olivat valokuvat. Koska työn tuloksena syntynyt kirja on eräänlainen historiantekijä, kerättiin sitä tehtäessä entisiltä ja nykyisiltä Töllin kyläläisiltä heidän kotiarkistoihinsa taltioituja kylän historiaan liittyviä kuvia käytettäväksi kirjassa. Käytössä oli lukuisia vanhoja filmikamerakuvia eri vuosikymmeniltä. Vanhimmat niistä olivat 1910-luvulta. Itse kirjajulkaisussa kuvia pyrittiin käyttämään mahdollisimman monelta eri vuosikymmeneltä, jotta kirja toisi esille ajan aiheuttaman muutoksen kylän arkipäiväisessä elämässä. Kerättyjen valokuvien laatu vaihteli paljon, mikä vaikutti osaltaan siihen, mitkä kuvat päätyivät kirjaan. Suurin määräävä tekijä kuvien valikoimisessa oli kuitenkin se, kuinka hyvin kukin kuva liittyi kirjan tekstiin – kuvien tarkoituksena oli täydentää tekstejä ja tekstien kuvia. Kun tekstejä alkoi syntyä enemmän, helpottui myös kuvien valikoiminen. Toisaalta myös monet kuvat herättivät ajatuksia eri aihealueista, joita kirjaan kannatti sisällyttää. Tämä taas tuotti jonkin verran lisää kirjoitustyötä. Joitakin aihekokonaisuuksia täydennettiin itse ottamalla valokuvilla. Tällaisia olivat aiheet, joihin ei laadukkaita kuvia ollut saatavilla tai joihin tarvittiin kuvallista täydennystä. [10, 11]

6.1 Canon EOS 300D -digijärjestelmäkamera

Kirjaan sisällytetyt itse otetut valokuvat kuvattiin Canon EOS 300D -digijärjestelmäkameralla. Niitä olivat mm. kolmea kuvaa lukuun ottamatta kaikki kirjan loppupuolella esiintyvät kiinteistökuvat ja Kovelan traktorimuseolla kuvatut menneen ajan työskentelyvälineet, joita esiintyy kirjan eri kappaleissa. Kameran objektiivinä käytettiin sen alkuperäistä EF-S 18-55 mm F 3.5-5.6 -objektiivia ja kameran kennona toimi 6,3 megapikselin CMOS (Complementary Metal Oxide Semiconductor) -kenno. Kameran valotusaika on 1/4000–30 sekuntiin ja ISO-herkkyysalue 100–1600 ASAa. Kameraa käytettiin myös joidenkin kirjaa varten otettujen esine- ja taustakuvien kuvaamiseen. Sen tekniset ominaisuudet ja käyttö oli tuttua aiemman kokemuksen perusteella, joten niihin tutustumiseen ei tarvinnut käyttää ylimääräistä aikaa. Kamera on jo noin 10 vuotta vanha, mutta sillä otettujen kuvien laatu riitti työn tarpeisiin, ja lopputuloksena saatiin laadullisesti hyviä ja näyttäviä kuvia. Kaikki Canon EOS 300D -digijärjestelmäkameralla otetut valokuvat kuvattiin kameran manuaaliasetuksilla. Tämä tarkoittaa sitä, että aukon, ISO-herkkyyden, polttovälin, suljinajan ja valkotasapainon arvot määritettiin käsin [12]. Oikeilla manuaalisilla säädöillä saadaan kuvista värikylläisempiä ja elävämpiä kuin automaattisäädöillä. Vaikka useat digijärjestelmäkamerakuvat ovat jo valmiiksi varsin hyvälaatuisia, tulee ne jälkikäsitellä kuvankäsittelyohjelmalla, varsinkin, jos kuvia käytetään painetuissa töissä. Käsittelemällä kuvaa oikein saadaan sen värikkäyttä lisättyä, värejä korjattua ja sumeutta poistettua sekä terävöitettyä kuvaa ja korostettua tiettyjä asioita tai kohtia kuvasta. Kuvassa 7 esitellään EOS 300D:llä otettu käsittelemätön valokuva ja kuvassa 8 sama valokuva käsiteltynä. [21]

Kuva 7. Käsittelemätön digijärjestelmäkamerakuva.

Kuva 8. Käsitelty digijärjestelmäkamerakuva.

6.2 Kuvien käsittely Adobe Photoshop CS4 -ohjelmalla [10, 11]

Oli kyseessä sitten digikuva tai filmikamerakuva, niin joka tapauksessa kuva tulee käsitellä huolellisesti kuvankäsittelyohjelmalla ennen sen julkaisemista. Käsittelytapa riippu pitkälti kuvasta. Yleisesti voidaan sanoa, että filmikamerakuvat vaativat digikuvia enemmän hienosäätöä näyttääkseen hyviltä. Digi- ja filmikamerakuvien käsittelyyn käytettävät Photoshop CS4:n toiminnot ovat pitkälti samoja, mutta niiden säädöt vaihtelevat. On mahdotonta antaa yhtä yleispätevää neuvoa kaikkien digi- tai filmikamerakuvien käsittelemiseen, koska kuvien laatu vaihtelee suuresti. Parhaat tulokset syntyvät kokeilemalla, niin sanotusti yrityksen ja erehdyksen kautta.

Lähes kaikki kerätyt valokuvat olivat vanhoja filmikamerakuvia, osa hyvinkin vanhoja. Ne skannattiin digitaaliseen muotoon Canonin CanonScan 8800F -skannerilla. Koska kerättyjä valokuvia oli todella paljon, valittiin vain parhaimmat niistä skannattavaksi. Kaikkien kuvien skannaaminen olisi ollut työlästä ja osittain turhaa työtä. Suurin osa kirjaan sisällytyistä valokuvista oli vanhoja filmikamerakuvia. Kuvien laatu vaihteli paljon erittäin hyvälaatuisista kuvista erittäin huonolaatuisiin kuviin. Huonolaatuisimmista kuvista käytettiin vain ne, jotka olivat aiheensa kannalta merkittäviä ja jotka täydensivät kirjan kertomusta. Suurin osa työhön sijoitetuista valokuvista vaati moniosaisen kuvankäsittelyn, johon kuului niiden rajaaminen, kirkkauden säätö, väritasojen säätö, terävöitys ja profiiliin muuttaminen. Photoshop CS4:ssä tärkeimmät kuvankäsittelytyökalut ovat levels-, curves-, Brightness&Contrast-, Hue/Saturation-, Color Balance- ja Unsharp Mask -toiminnot.

Rajaaminen

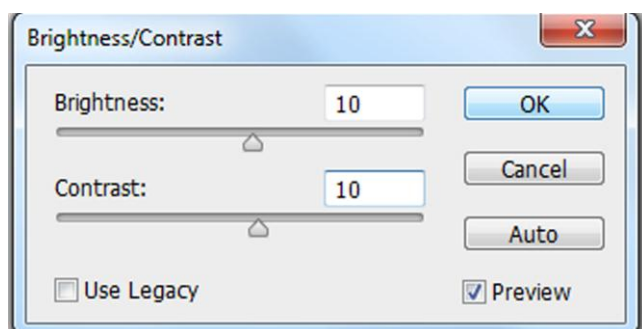
Kuvien rajaaminen suoritettiin Photoshopin Crop (C) -työkalun avulla. Kun työkalu on valittuna, valitaan Photoshopin yläpalkista haluttu kuvakoko kirjoittamalla Width-kenttään haluttu kuvan leveys ja Height-kenttään haluttu kuvan korkeus. Näiden lisäksi määritetään kuvan resoluutio kirjoittamalla Resolution-kenttään haluttu arvo. Koska kirja tehtiin painettuun muotoon, määritettiin resoluutioarvoksi jokaisen kuvan osalta 300 ppi (pixels per inch). Pienemmällä resoluutiolla painetusta kuvasta tulee suttuinen ja epätarkka. Kun halutut arvot on valittuna, rajataan Crop-työkalun avulla kuvasta haluttu alue ja hyväksytään valinta painamalla Enter-näppäintä.

Kirkkauden säätäminen

Valokuvien kirkkauden säätäminen auttaa poistamaan joissakin kuvissa runsaastikin ilmenevää sumuisuutta. Kuvien kirkkauden säätäminen onnistuu Photoshopin yläpalkin (kuva 9.) Image > Adjustments > Brightness/Contrast -valikosta (kuva 10.). Se tapahtuu asettamalla Brightness- ja Contrast-kenttään halutut arvot (esim. luku 10 molempiin) tai säätämällä liikusäätimet haluttuun arvoon. Tämän jälkeen voidaan Preview-ruksista tarkastella tuottiko muutos halutun tuloksen vai ei. Tehdyn muutoksen voi joko hylätä tai hyväksyä valikon OK- ja cancel painikkeilla.

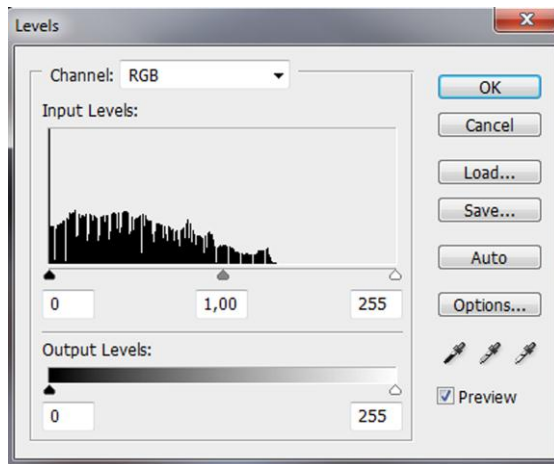
Kuva 9. Photoshopin yläpalkki.

Kuva 10. Brightness/Contrast -valikko.

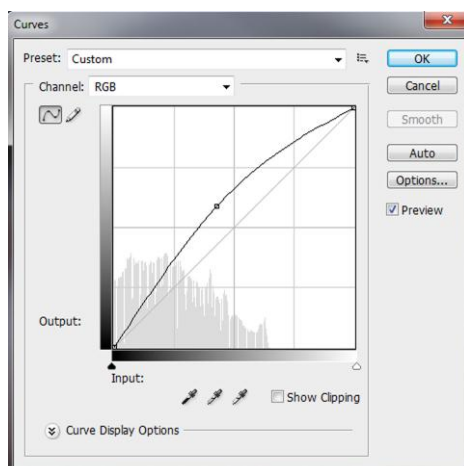
Toinen, Brightness / Contrast -toimintoa laajempi kuvan kirkkaudensäätöväline on Levels-työkalu (kuva 11.). Työkalu löytyy Photoshopin yläpalkin Image > Adjustments > Levels -valikosta. Levels-työkalun avulla voidaan valita käsiteltävästä kuvasta manuaalisesti sen kirkkain ja tummin kohta. Tämä tapahtuu niin, että valitaan kuvassa 11 näkyvä musta pipetti painamalla hiiren valintapainikkeella pipetin kuvaa. Tällöin käsiteltävä kuva aktivoituu. Tämän jälkeen valitaan käsiteltävästä kuvasta sen tummin kohta, jota niin ikään painetaan hiiren valintapainikkeella. Tässä vaiheessa käsiteltävän kuvan sävyt muuttuvat, joissakin kuvissa muutos saattaa olla huomattava, toisissa taas vaikutus on lähes huomaamaton. Vastaavasti valkoisella (oikeanpuoleinen) pipetillä valitaan käsiteltävän kuvan vaalein eli kirkkain kohta. Toisinaan pelkkä tummimman tai vaaleimman kohdan valinta tuottaa parhaan lopputuloksen. Valintojen jälkeen kuvan kirkkautta voidaan vielä säätää halutunlaiseksi Input Levels -kentän liikusäätimillä. Kuvien värisävyjen muuttaminen ja tummimman sekä vaaleimman kohdan

korostaminen lisäävät niiden värikylläisyyttä ja saavat ne painettunakin näyttämään värikkäiltä sen sijaan, että ne olisivat väreiltään tasaisen haaleita.

Kuva 11. Levels-valikkonäkymä.

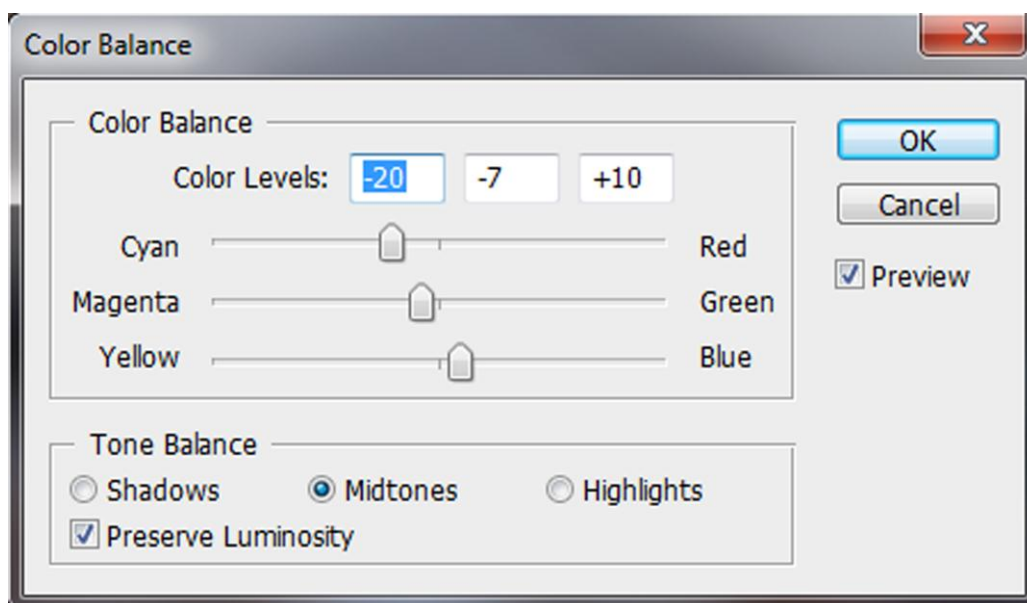
Kolmas vaihtoehto kuvien kirkkauden säätämiseen on Curves-työkalu (kuva 12.), joka löytyy Photoshopin yläpalkin Image > Adjustments > Levels -valikosta. Curves työkalun käyttö on hienovaraisempaa kuin Brightness/Contrast- ja Levels-työkalujen, joten sitä käytettäessä tulee olla tarkkana muutosten kanssa. Curves-työkalu muuttaa niin ikään tiettyjä värisävyjä joko tummemmiksi tai vaaleammiksi, jolloin kuva hämärtyy tai kirkastuu. Curves-työkalulla voidaan luoda käsiteltävän kuvan värikyrälle pisteitä klikkaamalla käyrää hiiren valinta-painikkeella. Käyrälle muodostuneita pisteitä voidaan liikutella haluttuun suuntaan ja vertailla, mikä olisi käsiteltävän kuvan kannalta paras lopputulos. Curves-työkalun käyttö saattaa aluksi tuntua hankalalta, mutta pidemmän käytön jälkeen huomaa, että kyseessä onkin erittäin pikkutarkka ja kätevä työkalu.

Kuva 12. Curves-valikkonäkymä.

Väritasojen säätäminen

Skannattujen filmikamerakuvien värit vaihtelivat suuresti. Osa niistä oli lähes alkuperäisessä mustavalkoisessa värissään, osa oli kellertäviä, rusehtavia, vihertäviä tai punertavia. Myös digikuvien väritasot vaihtelivat riippuen kameran valkotasapainoasetuksesta. Väritasojen säätämällä pyritään tasoittamaan kuvissa ilmenneitä värieroja. Tosin kaikkia kuvissa ilmenneitä värivivahteita ei edes haluttu poistaa, sillä joissakin tapauksissa ne elävöittivät kuvia. Osaan kuvista tehtiin tarkoituksellisesti tietynlainen pohjaväri. Väritasojen säätäminen onnistuu Photoshopin yläpalkin Image > Adjustments > Color Balance -valikosta (kuva 13.). Säädettävät väriparit ovat syaani-punainen, magenta-vihreä ja keltainen-sininen. Värien lisääminen tai poistaminen onnistuu joko kirjoittamalla tiettyyn kenttään haluttu arvo tai säätämällä värejä liukusäätimien avulla. Liukusäätimet toimivat hyvin herkästi, joten suositeltavaa on käyttää numeroarvoja. Numerokenttiin on mahdollista syöttää mikä tahansa kokonaisluku -100–100. Pienikin numeroarvon muuttaminen näkyy kuvassa, joten säätämisen kanssa tulee olla tarkkana.

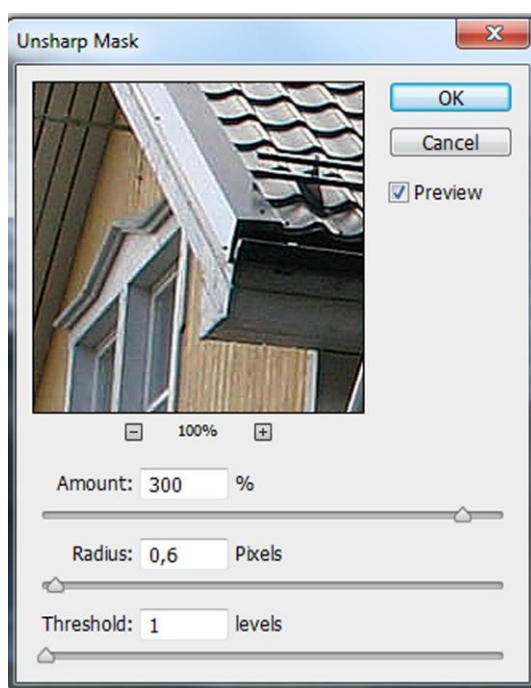

Kuva 13. Color Balance -valikko.

Terävöittäminen

Kuvien terävöittäminen on erityisen tärkeää niissä kuvissa, joissa ääriviivat erottuvat selkeimmin. Tekemällä kuviin kaksoisterävöityksen saadaan niihin lisää eloa ja niistä saadaan esille sellaisia piirteitä, jotka eivät ilman terävöittämistä erotu.

Terävöitystyökalu Unsharp Mask löytyy Photoshopin yläpalkin Filter > Sharpen > Unsharp mask -valikosta (kuva 14.). Suositeltavaa on tehdä kuviin kaksiosainen terävöitys. Ensimmäinen terävöitys tehdään ennen kuvan rajaamista ja toinen rajaamisen jälkeen. Hyvät terävöittämisarvot vaihtelevat suuresti digi- ja filmikamerakuvien välillä. Kokeileminen on useimmiten paras keino löytää sopivat arvot. Ensimmäinen terävöitys tapahtuu säätämällä Amount -kenttään arvoksi noin 100 %–400 %. Digikuvissa arvo voi olla suurempi kuin filmikamerakuvissa, koska ne ovat yleensä tarkempia. Tällöin myös tarkempi terävöittäminen on mahdollista. Radius -kenttään sopiva lukema on noin 0,3 px–0,6 px ja Threshold kenttään 0–1. Toisessa terävöityksessä Amount-kenttään sopiva lukema on 50 %–150 %, Radius-kenttään 0,3 px–0,6 px ja Threshold kenttään 0–1. Sopivat arvot riippuvat täysin käsiteltävästä kuvasta, joten terävöitystä tehtäessä on syytä tarkkailla koko ajan sitä, miltä kuva näyttää sen sijaan, että luottaisi esimerkkien arvoihin.

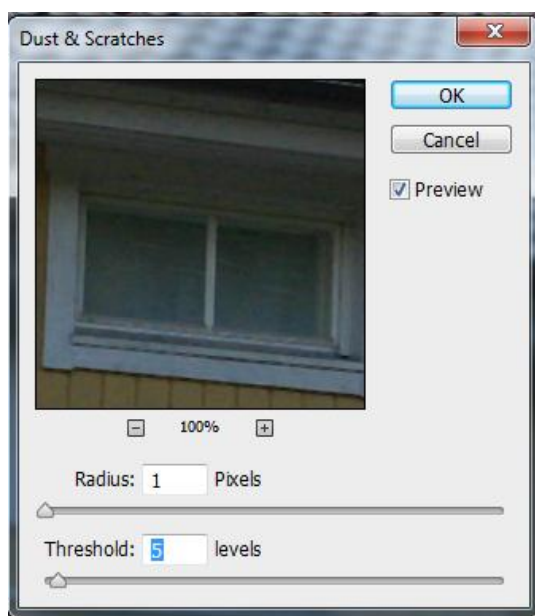

Kuva 14. Unsharp Mask -työkalun käyttönäkymä.

Roskien poistaminen

Vanhoissa kuvissa esiintyy silloin tällöin paljon roskaa – hiuksia, karvoja ja mustia, lian muodostamia pisteitä – sekä naarmuja. Haluttaessa niiden lähes kokonaisvaltainen poistaminen on mahdollista Photoshopin avulla. Kirjaan sisällytetyjä kuvia käsiteltäessä kuvissa olleet suurimmat roskat ja naarmut otettiin pois haluamatta

kuitenkaan poistaa kuvien sisältämää menneen ajan valokuvien tunnelmaa, jota niissä ollut pieni rosoisuus tuotti. Roskien poisto tapahtui Photoshopin Filter > Noise > Dust & Scratches -työkalulla (kuva 15.). Dust & Scratches toimintoa käytettäessä saa olla hyvin tarkkana, ettei roskien poistaminen vaikuta liikaa kuvan tarkkuuteen. Työkalun käyttö ei toimi kaikissa kuvissa, mutta niissä kuvissa, joissa sen käyttö on mahdollista, se on hyvä ja nopea apu kuvan siistimiseen. Työkalu toimii niin, että asetetaan Radius-kenttään luku 1–100. Mitä suurempi luku on, sitä vähemmän yksityiskohtia kuvasta erottuu. Sopiva luku kyseiseen kenttään on yleensä 1, joissakin harvoissa tilanteissa se saattaa olla suurempi. Threshold-kentän säätötarkkuus ei ole yhtä hienovarainen kuin Radius-kentän säätö. Yleensä siihen kenttään sopiva luku on 1–10. Preview-ruksista voidaan tarkastella, miten säädöt vaikuttavat muokattavissa olevaan kuvaan. Mikäli tulos tyydyttää, voidaan muutos hyväksyä OK-painikkeella.

Kuva 15. Dust & Scratches -työkalun käyttönäkymä.

Toinen, tarkkuutta vaativaan työhön sopiva roskienpoistotyökalu, on Photoshopin Clone Stamp Tool (S). Sen avulla on mahdollista poistaa kuvasta yksittäisiä roskia, karvoja tai repeämiä, jotka eivät yksinkertaisemmilla keinoilla ole poistettavissa. Clone Stamp Tool -työkalu toimii niin, että valitaan ensin kuvasta sävy (kohta), jolla roskainen kohta halutaan korvata. Tämä tapahtuu painamalla Clone Stamp Tool valittuna ja Alt-näppäin pohjassa hiiren valintapainikkeella kuvasta haluttua kohtaa, jolloin kohdan sävyt tallentuvat työkalun muistiin. Tämän jälkeen siirretään hiiri korvattavan kohdan päälle ja painetaan valintapainiketta, jolloin kohta korvautuu aiemmin tallennetulla

sävyllä. Clone Stamp Tool on äärimmäisen tarkka työkalu, joten sitä käytettäessä kannattaa kuva suurentaa tarkasti muokattavaan kohtaan. Työkalun tarkoitus on poistaa kuvasta häiritseviä kohtia niin, että poistokohta ei ole kuvaa tarkasteltaessa silmämääräisesti erotettavissa muokatuksi. Kuvassa 16 a) esitellään käsitelty kuva, jota ei ole muokattu Clone Stamp Tool -työkalulla ja kuvassa 16 b) Clone Stamp Tool -työkalulla muokattu kuva.

Kuva 16 a). Kuvaan ei ole tehty Clone Stamp Tool -muokkausta.

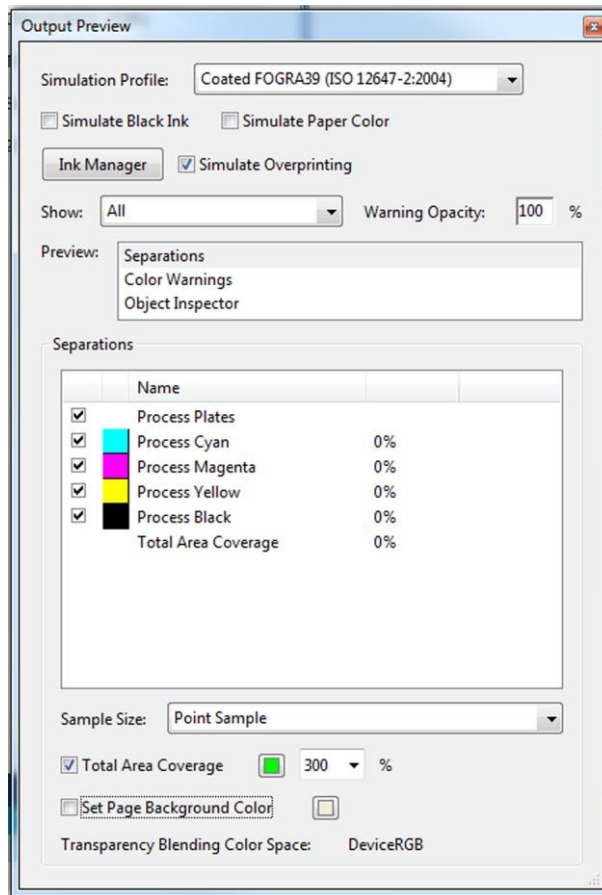
Kuva 16 b). Clone Stamp Tool -työkalulla muokattu kuva.

6.3 Värikylläisyyden tarkistaminen

Jotta painettavasta kuvasta tulisi mahdollisimman yksityiskohtainen ja tarkka, tulee sen värikylläisyyden olla mahdollisimman suuri. Tällöin runsas- ja vähäväriset kohdat erottuvat kuvasta parhaiten. Kuvien värikylläisyyden tarkistaminen voidaan suorittaa esim. Adobe Acrobat Pro -ohjelmalla. Ohjelman yläpalkin (kuva 17.) Tools > Print Production > Output Preview -valikosta (kuva 18.) saadaan selville, mikäli muokatun kuvan johonkin kohtaan on muodostunut liikaa väriä. Liika väri ei painettaessa imeydy paperiin tarpeeksi nopeasti aiheuttaen painettuun kuvaan suttuisuutta ja jättäen joitakin mahdollisesti tärkeitä kuvan yksityiskohtia mustan värin alle. Värikylläisyyden tarkistaminen on välttämätön ja helppo toimenpide. Output Preview -ikkunan Simulation Profile -kohtaan asetetaan kuvissa käytettävä väriprofiili. Tämän jälkeen varmistetaan, että ikkunan alaosan kohdassa Total Area Coverage on ruksi. Saman kohdan lukuarvokenttään syötetään lukemaksi esim. 300 %. Värikylläisyyden yläraja riippuu painopaperin laadusta. Töllin kyläkirjassa käytettyyn paperiin sopiva värin kokonaismäärä oli noin 300 %, parempilaatuisilla papereilla luku on suurempi. Sanomalehtipainossa vastaava luku on noin 200 %. Lukema asettaa siis rajan sille, mikä on sallittu värien kokonaismäärä. Värien osalta prosentuaalisesti ylimenevät kuvan kohdat tulevat esille kuvaan kirkkaan vihreänä alueena. Se tarkoittaa sitä, että kirkkaan vihreänä näkyvissä kohdissa on asetettua ylärajaa enemmän väriä. Mikäli väriä ilmenee liikaa, on kuvan värien vähentäminen hyvin suositeltavaa. [18]

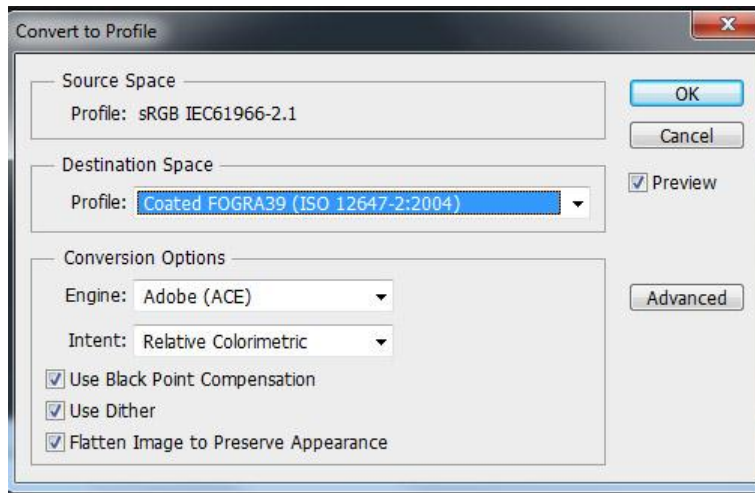
Kuva 17. Acrobat Pro -ohjelman yläpalkki.

Kuva 18. Adobe Acrobat Pro -ohjelman värikylläisyyden tarkistamisnäky (Output Preview).

6.4 Profiilin määrittäminen

Koska työn tuloksena syntynyt kirja toteutettiin painetussa muodossa, määritettiin jokaiselle kirjaan liitetulle valokuvulle sama profiili. Profiilin määrittäminen on painotöissä erityisen tärkeää, jotta kuvien värimaailma toteutuu haluttuna. Avaamis- ja muokausvaiheessa valokuvien tulee olla rgb-muodossa. Profiili määritetään kuvaan vasta siinä vaiheessa, kun kuva on käsitelty halutunlaiseksi. Kuvasta kannattaa tallentaa rgb-versio (muokausversio) ennen profiilinmuutosta mahdollisten lisämuokkauksen varalta. Kirjaan asetetut kuvat profiloitiin Coated Fogra39 (ISO 12647-2:2004) -väriprofiiliin. Tämä tapahtui Photoshopin yläpalkin Edit > Convert to Profile -valikossa (kuva 19.). Valikossa Source Space -kohdassa lukee nykyinen voimassa oleva profiili. Destination Space -kohdan alavetovalikosta saadaan valittua profiili, joka kuvaan halutaan asettaa. Vaihto tapahtuu asettamalla haluttu profiili Destination Space -kohtaan ja painamalla tämän jälkeen OK-painiketta. Tällöin ohjelma muuttaa kuvan profiilin valituksi ja kuva voidaan tallentaa painokelpoisena. [18]

Kuva 19. Väriprofiilin määrittäminen.

Kun kuva muokataan oikein, syntyy lopputuloksena laadultaan alkuperäisestä hyvin paljon niin kirkkaudeltaan, puhtaudeltaan, tarkkuudeltaan kuin väreiltäänkin eroava kuva. Kuvassa 20 a) on skannattu alkuperäinen muokkaamaton filmikamerakuva ja 20 b) sama kuva muokatussa ja julkaistussa muodossa. Kuvista voidaan havaita valokuvan käsittelemisen vaikutus sen laatuun.

Kuva 20 a). Alkuperäisen filmikamerakuvan skannattu, muokkaamaton versio.

Kuva 20 b). Kirjassa julkaistu valmis, käsitelty kuva.

6.5 Vaihtoehtoiset kuvankäsittelyratkaisut

Kuvankäsittelyyn on olemassa useampia avoimen lähdekoodin ohjelmia. Sellaisia ovat mm. FlauntR 2010, Gimp, Photoshop Express, Picnik ja Sumo Paint. Ohjelmat eivät yllä kaikilta ominaisuuksiltaan Photoshop CS4:n tasolle, mutta ovat perusominaisuuksiltaan hyviä kuvankäsittelyohjelmia. Kuvankäsittelyä aloittelevan henkilön kannattaa tutustua mahdollisimman moneen eri ohjelmaan ja valita niistä itselleen mieluisin. Ohjelmat poikkeavat toisistaan melko paljon ja sisältävät lukuisia eri ominaisuuksia, joista osa on käyttökelpoisia. Etenkin FlauntR 2010, Photoshop Express ja Picnik ovat saaneet arvostelijoilta kiitosta. Tosin Picnikin kehittäminen itsenäisenä kuvankäsittelyohjelmana loppui Googlen ostettua sen vuonna 2010. Se ei ole ohjelman käyttäjien kannalta hyvä asia, sillä Picnikä pidettiin yhtenä parhaista avoimen lähdekoodin kuvankäsittelyohjelmista. Koska uusia ilmaisversioita ei Picnikistä ole odotettavissa, tulevat muut avoimen lähdekoodin kuvankäsittelyohjelmat ohittamaan sen suosiossaan elleivät ole sitä jo tehneet. [13, 14, 15, 16, 17]

7 ARVIOINTI

Lukijoiltaan Töllin kyläkirja on saanut paljon kiitosta, minkä perusteella voidaan päätellä, että projekti on onnistunut ja kirja on, niin kuin on tarkoituskin, kohderyhmälleen suunnattu. Työhön kohdistuneet moitteet ovat koostuneet pääosin valokuviiin väärin nimetyistä henkilöistä ja pienistä asiavirheistä. Ulkoasustaan työ on saanut lukijakunnaltaan positiivista ja kannustavaa palautetta. Myös runsas kuvien käyttö ja erityisesti kylän historiasta kertovat kirjan luvut ovat saaneet kiitosta.

Painamisen jälkeen kirjasta on myös havaittavissa sivuja, jotka olisivat kaivanneet hieman tarkempaa viimeistelyä. Taittotyön loppuvaiheessa ilmennyt kiire aiheutti sen, että joidenkin kirjan sivujen suunnitteleminen jäi vähäiseksi. Sivut, jotka jäivät vähemmälle huomiolle eivät muodostuneet yhtä näyttäviksi kuin ne, joiden suunnitteluun käytettiin paljon aikaa. Onneksi suurin osa kirjan sivuista ehdittiin kuitenkin suunnitella ja toteuttaa alusta loppuun kokonaisvaltaisesti. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että ne sivut, jotka jäivät liian vähälle huomiolle, ovat joko liian täyteen ahdettuja, liian väljiä tai niissä on tehty joitakin huonoja typografisia ratkaisuja. Työn pahimmat puutteet koostuvat muutamista sidontavaran huomioimatta jättämisistä, joistakin liian ahtaaksi taitetuista kirjan sivuista sekä harvoista kirjoitus- ja asiavirheistä. Lisäksi näin jälkeenpäin erehdyksiksi voidaan laskea myös joissakin kohdissa liian leveäksi jätetyt tekstipalstat, jotka luovat sivuista ylitäyden näköisiä ja vaikeuttavat tekstin lukemista. Palstoihin ja tekstinkäsittelyyn liittyvät puutteet johtuivat lähinnä työn tekijän vähäisestä kokemuksesta julkaisuohjelmien parissa. Suurin osa puutteista aiheutui huolimattomuudesta, joka johtui enimmäkseen loppuvaiheessa ilmenneestä kiireestä. On kuitenkin hyvä muistaa, että lukijat eivät todennäköisesti havaitse puoliakaan taittajan havaitsemista työn sisältämistä erehdyksistä. Mitään työtä tuskin tekemällä saa täydelliseksi, mutta se on varmaa, että jälkeenpäin työssä havaitut puutteet harmittavat tekijää. Töllin kyläkirja on kuitenkin kokonaisuutena onnistunut kirja, jonka tekijät ja lukijat ovat olleet tyytyväisiä projektissa saavutettuihin tuloksiin.

LÄHTEET

- [1] Korkeila, S. 2011. Illustrator CS5 – vektorigrafiikka. Helsinki: Docendo
- [2] COSS ry, "Avoin lähdekoodi", [www-sivu]. Saatavilla: <http://coss.fi/avoimuus/avoin-lahdekoodi/>. (Luettu: 22.11.2012).
- [3] Pullen, I., "Inkscape-ohjelman arvostelu", [www-sivu]. Saatavilla: <http://graphicssoft.about.com/od/freesoftware/fr/inkscape.htm>. (Luettu: 23.11.2012)
- [4] Paananen, P. 2011. InDesign CS5 – Julkaisun tekeminen, Helsinki: Docendo
- [5] Lynda.com, "InDesign CS4 – using Master Pages" [video]. Saatavilla: <http://www.youtube.com/watch?v=m2M2qqqzbHs>. (Luettu 27.11.2012)
- [6] Toivanen A., "Typografia", [www-sivusto]. Saatavilla: <http://www.graafinen.com/category/typografia/>. (Luettu 26.11.2012).
- [7] Juselius U., "Typografia", [www-sivu]. Saatavilla: <http://www.phpoint.fi/ulrikaj/www/typo.htm>. (Luettu: 26.11.2012).
- [8] FLOSS Manuals Foundation, "Scribus-opas", [www-sivusto]. Saatavilla: http://fi.flossmanuals.net/scribus/_all. (Luettu: 23.11.2012).
- [9] Prokoudine A., "Scribus-arvio", [www-sivu]. Saatavilla: <http://libregraphicsworld.org/blog/entry/scribus-1.4.0-in-a-nutshell>. (Luettu: 23.11.2012).
- [10] Paananen, P. 2011. Photoshop CS5 – kuvankäsittely. Helsinki: Docendo
- [11] Anttila J., "Valokuvien käsittely Photoshopilla", [www-sivu]. Saatavilla: <http://koti.kapsi.fi/juanttil/photoshop/valokuvat.html>. (Luettu: 22.11.2012)
- [12] Keski-Suomen Verkkomedia, "Digitaalikuvaus peruskäsitteet", [www-sivu] Saatavilla: <http://www.digitaalikuvaus.com/kasitteet.html>. (Luettu: 22.11.2012).
- [13] TechMediaNetwork.com, "FlauntR-ohjelman arvostelu", [www-sivu]. Saatavilla: <http://online-image-editing-review.toptenreviews.com/flauntr-review.html>. (Luettu: 23.11.2012).
- [14] Pullen I., "Gimp-ohjelman arvostelu", [www-sivu]. Saatavilla: <http://graphicssoft.about.com/od/gimp/fr/GIMP-2-8.htm>. (Luettu: 23.11.2012).
- [15] TechMediaNetwork.com, "Photoshop Express -ohjelman arvostelu", [www-sivu]. Saatavilla: <http://online-image-editing-review.toptenreviews.com/photoshop-express-review.html>. (Luettu 23.11.2012).
- [16] TechMediaNetwork.com, "Picnik-ohjelman arvostelu", [www-sivu]. Saatavilla: <http://online-image-editing-review.toptenreviews.com/picnik-review.html>. (Luettu 23.11.2012).
- [17] TechMediaNetwork.com, "Sumo Paint -ohjelman arvostelu", [www-sivu]. Saatavilla: <http://online-image-editing-review.toptenreviews.com/sumo-paint-review.html>. (Luettu 23.11.2012).
- [18] Mikkola E., sähköpostikeskustelu, 22.–23.5.2012
- [19] Eromäki J., sähköpostikeskustelu, 31.5.2012

[20] Internetix / Mölsä, P., "Leipätekstin muotoilu", [www-sivu]. Saatavilla: http://materiaalit.internetix.fi/fi/opintojaksot/0viestinta/mediasuunnittelu2/leipa_muotoilu. (Luettu 5.12.2012)

[21] Canon, "Canon EOS 300D", [www-sivu] Saatavilla: http://www.canon.fi/For_Home/Product_Finder/Cameras/Digital_SLR/EOS_300D/. (Luettu 5.12.2012)

LIITTEET

Töllin kyläkirjaprojekti

Töllin kyläkirjaprojekti

Ensimmäinen kokous 4.2.2010 Marjaana ja Juhani Hokkisen kotona.

Paikalla:

Juhani Hokkinen	juhani.hokkinen@gmail.com
Pertti Järvinen	
Kari Lamminen	kari.lamminen@elisanet.fi
Valto Kreander	
Jukka Nieminen	jukka.v.nieminen@kolumbus.fi
Ulla Nieminen	ulla.o.nieminen@kolumbus.fi

Poissa:

Jukka Haapakallio

Tilaisuuden avasi Juhani Hokkinen.

Puheenjohtajaksi valittiin Juhani Hokkinen ja sihteeriksi Ulla Nieminen.

Kaikki paikallaolijat olivat sitä mieltä että aloitamme kyläkirjan valmistelun, aineiston keräämisen ja vanhempien Tölliläisten haastattelut. Keskustelimme siitä, että kirjan tarkoituksena on kuvata Töllin kylää, sen kaunista maisemaa, elämää ja ihmisiä menneinä aikoina. Tavoitteena on kertoa sanoin ja runsain kuvin nykyisille ja tuleville sukupolville millainen meidän kylämme on ja millaista elämä tässä kauniissa kylässä on ollut.

Alustavasti käsiteltiin kirjaa koskevan alueen rajaamista.

Päätettiin kerätä vanhoja piirroksia, karttoja ja valokuvia. Esim. Myllyn seinällä on vanhoja kuvia, joita pyydetään lainaksi. Aineistot toimitetaan Ullalle ja hän skannaa ja tallentaa materiaalit, joista myöhemmin valitaan tarkemmin kirjaan käytettävä aineisto.

Listasimme haastateltavia henkilöitä, esim.

Pentti Juovi (muistaa sähkölaitosasiaa)
Salme Janger, Valto Laurén, Hely ja Pekka Järvinen, Terttu Lamminen, Pirkko ja Jukka Haapakallio, Pentti Kultavirta, Marjatta Manni, Signe Peltonen, Aulis Mattila, Paavo Vallila, Airi Tamminen ja Heikki Mattila.

Sovittiin että tehdään "sabluna"-lista asioista, jonka mukaan haastattelu tapahtuu.

Juhani lupautui tekemään ensimmäisen koehaastattelun. Hän haastattelee Salme Jangeria.

Mietittiin kirjan kokoa, ja päätettiin tehdä matalampi kuin A4, esim. 210 mm x 210 mm ja kovakantinen. Sivumäärä ratkeaa myöhemmin, riippuen paljon siitä miten paljon saamme kerättyä erilaista aineistoa.

Kirjan kertomus aloitetaan vuoden 1900 alusta.

Töllin kyläkirjaprojekti

Myllyn ja Sähkölaitoksen historiaa kerätään niin pitkältä ajalta kuin vaan löytyy.
Töllissä on ollut myös kauppa.
Ensimmäiset "katuvalot"

Kirjan aikataulu jäi vielä avoimeksi, se käsitellään paremmin ensi kokouksessa.

Päätettiin kokoontua kerran kuukaudessa.

Keskusteltiin kylätoimikunnan käynnistämisestä uudelleen.
Ulla ottaa yhteyttä Sarita Manniin ja järjestetään ensimmäinen kokous.

Tavoitteena olisi, että kylätoimikunnan avulla saisimme järjestetyksi ainakin osan kirjan rahoituksesta.

Seuraava kokous pidetään 2.3.2010 klo 18.00 Myllyn myymälässä.

Kalle Nieminen

Kiitämme tarjouspyynnöstänne ja tarjoamme seuraavasti:

Työ/tuote: Kirja 230x220, kovakantinen

Koko	230x220 mm
Laajuus	120 s ja kannot
Rakenne	Kirja (sidottu, yliveto)
Paperit	Kansi: MultiArt Silk 130g/m ² Sisus: offsetpaperi 100g/m ²
Painovärit	Yliveto 4/0 + laminointi, sisus 4/4
Sidonta	Liimanidonta
Jälkikäsittelyt	Laminointi 1/0
Aineisto	Painovalmis PDF
Määrä	200 kpl
Hinta, alv 0 % eur	2150,00
Työn vedostus	ei vedosta
Pakkaus	Laatikkopakkaus
Toimitusaika	Sopimuksen mukaan
Toimitusehto	EXW Vantaa
Maksuehto	14 päivää netto
Yliaikakorko	13 %

Vahvistamme tarjouksen vastaanotettuumme painotyön aineiston.
Aineiston muutos- tai korjaustyöt 90 €/tunti (alv 0 %).
Tarjouksemme on voimassa 30 päivää.
Noudatamme graafisen teollisuuden yleisiä toimitusehtoja.

Ystävällisin terveisin

Aurinko Kustannus Oy / Kustannus Oy Arkki

Jussi Erkintalo
puh. 0400 850 500

Tampereen Yliopistopaino Oy

5.12.2012

TARJOUS

Kalle A. Nieminen

Kiitämme saamastamme tarjouspyynnöstä ja sen pohjalta tarjoamme tuotteitamme.

Työn nimi:	Kyläkirja
Koko:	230x220 mm
Painos:	100 kpl
Laajuus:	120 sivua + kannet 4 sivua,
Värit:	Kansi 4/0, sivut 4/4
Paperi:	Kannet kovat laminoitdut kannet, sivut 100 g G-Print
Jälkikäsittely:	Liimasidonta, pakkaus

Hinta:	2.350,00 eur
--------	--------------

Seuraavat 50 kpl

Hinta:	1.100,00 eur
--------	--------------

Vastaava tuote pehmeäkantisena 260 g Invercote + mattalakka 1/0

Hinta:	1.580,00 eur
--------	--------------

Seuraavat 50 kpl

Hinta:	680,00 eur
--------	------------

Aineisto:	Tilaaaja toimittaa tulostusvalmiin tiedoston,
Toimitusaika:	Noin 15 työpäivää / vedoksen hyväksymisestä
Toimitustapa:	vapaasti asiakkaalla yhdessä osoitteessa

Hinnat ilman arvonlisäveroa.

Maksuehto: 14 vrk / Netto

Toivomme tarjouksemme johtavan yhteistyöhön kanssamme.

Yhteistyöterveisin

Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print
 Jukka Luoma
 p. 0207 568 693
jukka.luoma@juvenesprint.fi

Tampereen yliopistopaino Oy - Juvenes Print
 Tampereen Tietotalo
 Naulakatu 2
 33100 Tampere

Puh. (03) 3551 6597
 Fax (03) 3551 7403
yliopistopaino@uta.fi
www.juvenesprint.fi

Kariston Kirjapaino Oy

Postiosoite:
PL 5, 13101 Hämeenlinna
Katuosoite:
Paroistentie 2, 13600 Hämeenlinna
Puh. +358 (0)3 6315 1
Faksi +358 (0)3 6161 555
Y-tunnus Y-2198926-8
www.karisto.fi

J10517

TARJOUS
26.10.2011

Kalle Nieminen
p. 040 845 2976
e-mail: kalle.nieminen@students.turkuamk.fi

KYLÄKIRJA

Kiitämme tarjouspyynnöstänne.

<i>Koko</i>	<i>230 x 220 mm</i>
<i>Laajuus</i>	<i>120 sivua</i>
<i>Aineisto</i>	<i>painovalmis pdf</i>
<i>Paperit</i>	<i>sisus 115 g G-Print, esilehdet 120 g offset, yliveto 130 g Galerie Art</i>
<i>Painatus</i>	<i>sisus 4/4, esilehdet 0/0, yliveto 4/0 + laminointi</i>
<i>Sidonta</i>	<i>lankasidottu, 2,0 mm kansipahvit, pyöreä selkä, päänauhat</i>
<i>Painosmäärä</i>	<i>100 kpl</i>

Hinta alv 0 % 100 kpl 2 800 €

Lisähinta alv 0 % laatikkopakkaus 0,1 €/kirja + laatikkokustannus 0,65 €/laatikko

Maksuehto sovitaan erikseen
Toimitusehto ex Works, lavapakattuna Kariston Kirjapainossa
Toimitusaika sovitaan erikseen

Hintoihin lisätään arvonlisävero 23 %

Hinnat vastaavat tämän päivän kustannustasoa. Pidätämme oikeuden tarkistaa hintaa tarjouspäivämäärästä valmistusajankohtaan mennessä tapahtuneilla raaka-aineiden, palkkakustannusten, yms. kustannusten muutoksia vastaavasti.

Toivomme tarjouksen soveltuvan teille ja johtavan tilaukseen.

Ystävällisin terveisin
Kariston Kirjapaino Oy

Jarkko Äikää
Myyntipäällikkö
gsm 040-560 8067
e-mail: jarkko.aikaa@karisto.fi

Tarjous

Hei !

Kiitos tarjouspyynnöstä, valitettavasti tällaisen määrän tekeminen meidän koneilla ei ole järkevää, mutta tässä hinta vertailua varten.

Työ: Kyläkirja
Koko: 230x220mm
Paperi: 115g G-Print
Sidonta: Kovat kannet
Laajuus: 120 sivua + kannet
Määrä: 100 kpl
Hinta: 2826 € + alv

Ystävällisin terveisin
Iiro Nieminen
Newprint Oy

Puh 010 2312614

Tuijussuontie 1
21280 Raisio

Hei,
Kiitos yhteydenotostasi.

Tarjoan seuraavasti:

Kirja kyläkirja
koko 230 x 220 mm
Sisus 120 sivua 4/4, G-Print 100 g
Kansi kovat kannet, painettu yliveto 4/0 + matta laminaatti
Sidonta ommeltu, pyöreä selkä, päänauhat, esilehdet 0/0
Painosmäärä 100 kpl / 200 kpl
Hinta sis. alv 3.700,00 euroa / 3.900,00 euroa

Asiakas toimittaa painokelpoinen tiedosto PDF muodossa
Alv sisältyy hintoihin
Toimitusaika: Sopimuksen mukaan
Toimitusehto: Vapaasti painossa
Maksuehto: 7 pv netto

yt
mjs

Mika J. Saloranta
kirjapainojohtaja
Oy Nord Print Ab
Hämeentie 155 C
00560 Helsinki
puh 0207 109 692

Kalle A. Nieminen

24.10.2011

HINTATARJOUS Kyläkirja

Koko	230x220 mm
Laajuus	120 sivua
Aineisto	pdf-tiedosto
Paperi	130g Multiart Silk
Painovärit	sisus 4+4, kansi 4+0+ laminointi
Sidonta	kova kansi
Painomäärä	100 kpl.
Toimitusaika	
Toimitus	CIF Turku

Hinta:	100 kpl.	2398,-
	+100 kpl.	+380,-

Hinta on ilman arvolisäveroa.

Jos maksajalla ei ole Suomessa voimassaolevaa arvolisäverorekisterointinumeroa, lisätty hinntaan alv 20%.

Terveisin,

Sven-Erik Moorlat
sven@pakett.ee

AS Pakett	Tel.	6563 639	Hansapank
Laki 17, Tallinn EE006		6563 599	Kood 767
Reg. nr. 10028790	Faks	6505 590	Arve nr. 22
100 713 4525			

Kalle Nieminen
040 845 2976
20100 Turku, Finland

TARJOUS 25.10.2011

Kiitämme tarjouspyynnöstänne ja tarjoamme korkealaatuista painatusta ja hyvää palvelua seuraavasti:

Työ	”Kyläkirja”		
Koko	230x220mm		
Laajuus	120 sivua + esilehdet, kovat kannet		
Aineisto	Painovalmis PDF-tiedosto Hintaan sis. oikovedos (1kpl)		
Väri	sisus	4/4	
	yliveto	4/0	+ laminointi (matta tai kirkas)
	esilehdet	0/0	
Paperi	sisus	G-Print 100g	
	yliveto	MultiArt Silk 130g	
	esilehdet	MultiOffset 140g	
Sidonta	Lankasidottuna koviin kansiin (2,5 mm:n kansipahvi), päänauhat.		
Määrä	100 kpl	+ seur. 50 kpl (samalla painokerralla)	
Hinta	2875,00 €	200,00 €	Alv 0%
	3536,25 €	246,00 €	Alv 23%
Maksuehto	14 pv netto		
Toimitusehto	TOP Turku (laatikko- ja lavapakkaus)		
Toimitusaika	Sopimuksen mukaan		
Tarjous voimassa	vuosi 2011		
Muut ehdot	Graafisen teollisuuden yleiset toimitusehdot. Jos paperin hinta nousee, tarjouksen hinta muuttuu myös sen mukaisesti.		

Ystävällisin terveisin
WAASA GRAPHICS OY

Joakim Sjöström
puh. 040 827 1338
joakim.sjostrom@waasagraphics.fi

Vasaratie 3 B Hammarvägen
FI-65350 Vaasa - Vaasa
Puh/Tel +358 (0)6 315 6400
Fax +358 (0)6 315 6425
www.waasagraphics.fi

441 Waasa Graphics 822

Kalle Nieminen tarjous

20100 Turku
040 845 2976
kalle.nieminen@students.turkuamk.fi

Tarjoamme Teille kirjan painatuksen seuraavasti:

KYLÄKIRJA

Koko 230x220 mm, leveysxkorkeus
Sivumäärä 120 sivua + kannet
Painatus Sisus 4/4 väri, kannet 4/0 väri + matta laminointi
Paperit Sisus 130 g Galerie Art Silk, kannet 150 g Galerie Art Gloss
Sidonta Liinalankasidonta paperiylivetokansiin, 3 mm pahvi,
pyöreä selkä, päänauhat, esilehdet
Aineisto Tulostusvalmis PDF, kirjapaino toimittaa työstä vedoksen
Hinnat 100 kpl 120 sivua + kannet 4.160,- +alv 23% = 5.116,80
seuraavat lisäkappaleet 5,50 +alv 23% = 6,765/kpl

Maksuehto 14 päivää netto
Toimitusaika Huhtikuussa 2012
Toimitusehto Toimitus vapaasti tilaajalle yhteen osoitteeseen

terveisin Vammalan Kirjapaino Oy
Juhani Niemi, myyntijohtaja
PL 92, 38201 Sastamala
Puh (03) 512 3434, 050 564 3221
juhani.niemi@vvp.fi

TÖLLIN KYLÄKIRJAHANKE
Kalle Nieminen

REKLAMAATIO

19.08.2012

1 (1)

Tilaaaja: Töllin kyläkirjahanke

Toimittaja: Hansaprint Oy

Reklamaatio koskien Töllin Tie -kirjan valmistusvirhettä

Reklamaation kohde on 300 kappaleen erä Töllin Tie -kirjaa, jonka toimittaja toimitti tilaajalle 14.6.2012.

Tilaaaja on 17.8.2012 todennut kokouksessa käsitellyn asiakaspalautteen johdosta, että koko painoerässä on valmistusvirhe, jonka johdosta kirjan sivut irtoavat selkämuksesta kirjan lopusta alkaen. Kokouksessa tutkittiin useita kappaleita sekä myytyjä, luettuja että uusia vielä myymättömiä kirjoja ja kaikissa todettiin olevan sama valmistusvirhe. Kokous valtuutti kirjan taittajan Kalle Niemisen reklamoimaan asiasta toimittajaa.

Tämän reklamaation liitteenä on neljä kappaletta asiakkaiden palauttamia kirjoja ja yksi uusi avaamaton kirja, joiden avulla toimittajalla on mahdollisuus todeta virheellisyys ja tutkia mikä on sen aiheuttanut.

Tilaaaja edellyttää, että toimittaja korjaa virheensä valmistamalla kirjasta 300 kappaleen virheettömän uusintapainoksen, joka toimitetaan tilaajan haltuun viimeistään 15.9.2012 mennessä. Tilaaajalla on suunniteltu seuraava myyntitapahtuma 22.9.2012.

Pusula 19.8.2012
Töllin kyläkirjahankkeen puolesta.

Kalle Nieminen
Aninkaistenkatu 5 A8 20100 Turku
GSM 040 8452976
S-posti kalle.nieminen@students.turkuamk.fi

Kalle Nieminen
Kalle Nieminen